

Een van de watervallen in het door de TS Brazilia aangekochte gebied

In dit nummer:

- *Van de redactie*
- *Leven in Kali Yuga, David M. Grossman*
- *Aandacht voor het ongeboren kind, Saskia Campert*
- *INTERVIEW Sara Ortega van Vloten, Saskia Campert*
- *Het bewandelen van het pad naar zelf-transformatie: Internationale bijeenkomst van jong theosofen in Naarden, Pauline van Tol en Elmer Overdevest*
- *Oude wijsheid in de Perzische traditie, Rasoul Sorkhabi*
- *Viveka Cudamani of Het kroonjuweel van wijsheid, Jenny Baker*

Vrijheid van denken

The Theosophical Society (Adyar) heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van, zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven.

Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden.

Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningingen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van The Theosophical Society (Adyar) ernstig om deze fundamentele principes van de vereniging te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 123 • nr. 3 - september 2022
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland

Redactie
Marianne Plokker (hoofdred)
Saskia Campert
Wim Leys

Theosofische Vereniging
in Nederland
Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam

Abonnementen
Nederland - € 27,-
België - € 30,-

Daarbuiten worden
extra verzendkosten in
rekening gebracht.
Administratiekosten
bij herinnering € 5,-.
Losse nummers € 7,50
excl. verzendkosten.

Opmaak Theo Mondij

© 2022

Secretariaat redactie:
T.V.N.
Amsterdam

E-mail: theosofia@theosofie.nl

Niets uit deze uitgave mag
worden veelevoudigd
en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk,
fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Voor dit tijdschrift wordt FSC
gecertificeerd papier gebruikt.

Inhoud

<i>Van de redactie</i>	105
<i>Leven in Kali Yuga</i> David M. Grossman	107
<i>Aandacht voor het ongeboren kind</i> Saskia Campert	113
<i>INTERVIEW Sara Ortega van Vloten</i> Saskia Campert	120
<i>Activiteitenagenda</i>	123
<i>Het bewandelen van het pad naar zelf-transformatie: Internationale bijeenkomst van jong theosofen in Naarden</i> Pauline van Tol en Elmer Overdevest	127
<i>Oude wijsheid in de Perzische traditie</i> Rasoul Sorkhabi	129
<i>Viveka Cudamani of Het kroonjuweel van wijsheid</i> Jenny Baker	138
Adressen Theosofische Vereniging	146

De Theosofische Vereniging in Nederland is niet
verantwoordelijk voor enigerlei mening in dit tijdschrift
tot uiting gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

Een nieuw septembernummer ligt voor u. De naam van deze maand is opmerkelijk, omdat deze duidelijk is afgeleid van het Latijnse septem (zeven). Maar september is onze negende maand. Is dat niet vreemd? Nee, want oorspronkelijk was september daadwerkelijk de zevende maand van het kalenderjaar van het Romeinse Rijk, dat tot 153 voor Christus op 1 maart begon. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we vervolgens spreken van oktober (octo=acht), november (novem=negen), december (decem=tien). De oude Romeinse kalender kende overigens maar tien maanden. Onze februari herinnert aan de laatste maand van hun kalenderjaar waarin Februarius werd gevierd, het Romeinse eindejaarsreinigingsfeest. Onze andere maandennamen danken we aan Romeinse goden en heersers. Zo hebben vreemde overheersers hun sporen nagelaten. Maar dat geldt op veel terreinen, wat te denken van onze eigennamen en straatnamen....die danken we aan Napoleon.

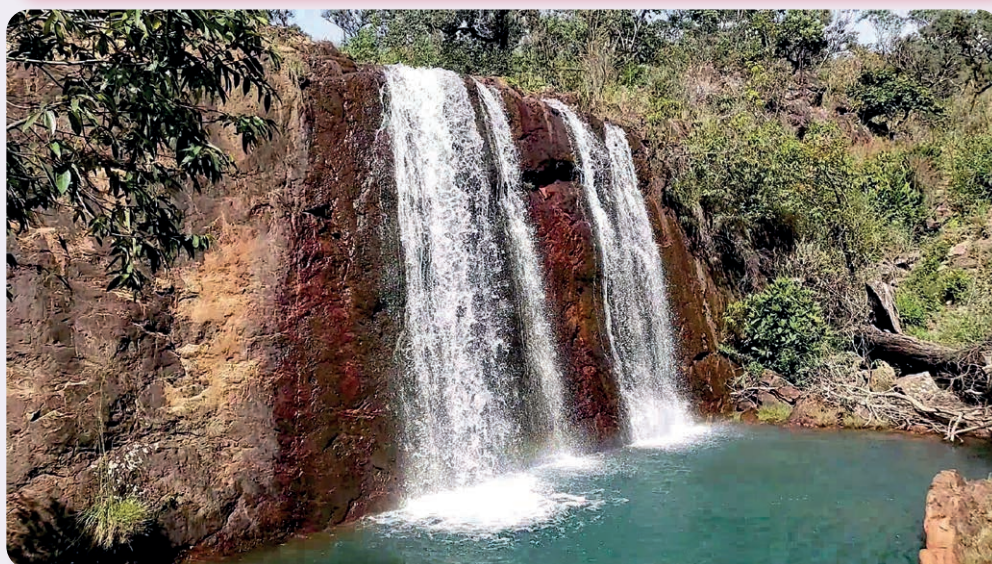
Bijzondere samenwerking

Genoeg gepraat over het verleden. De toekomst is veel belangrijker. Zo is vermeldenswaardig dat de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN), de Antroposofische Vereniging en de Stichting Rozenkruis hun samenwerking gaan verdiepen. Op 3 september werd gezamenlijk een symposium georganiseerd met de veelbelovende naam 'Het Nieuwe Goud, wegen naar de werkelijkheid'. Voorzitter Wim Leys en een viertal andere theosofen gaven acte de présence. Het is een goede zaak dat we scheidsmuren slechten en nauwer gaan samenwerken met gelijkgestemde organisaties. De redactie zal de verdere ontwikkelingen op de voet volgen.

Theosofie in Brazilië

Meer goed nieuws voor de toekomst komt uit Brazilië. De Theosophical Society Adyar (TS) heeft in dat reusachtige land veel leden, waaronder veel jongeren. Jonge theosofen als Bas Harpe en Martine Breedveld namen daar (vóór de coronaperikelen) deel aan drukbezochte jongerenbijeenkomsten. Mede door de financiële steun van eigen leden van het Theosofisch Instituut van Brasilia (*Instituto Teosófico de Brasília*), TS Nieuw Zeeland en TVN is men erin geslaagd een langlopende juridische procedure over grondeigendom positief af te ronden. Eind jaren '50 van de vorige eeuw werd voor de stadsuitbreiding van Brasilia vijf en zeventig procent van de Barreiro Farm, waar het instituut is gevestigd, onteigend. De exacte afmeting van de onteigening is nooit gepreciseerd, met als gevolg eindeloos overleg en juridische procedures. In eerste instantie zijn de eigen leden erin geslaagd 155 hectare natuurgebied te verwerven om te voorkomen dat een prachtig gebied werd opgeofferd voor uitbreiding van de stad Brasilia.

Vanaf 27 mei 2022 is door de acquisitie van nog eens 212 hectaren een ecologisch natuurgebied met prachtige watervallen behoord voor de bouwplannen van projectontwikkelaars. TS Brazilië is nu officieel eigenaar van de grond en beschikt hierdoor over een terrein aan de randen van Brasilia National Park dat tweemaal zo groot is als het International Headquarter in Adyar. Dit biedt toekomstperspectieven voor de generaties na ons om het werk van de Meesters ook in Zuid-Amerika voort te zetten.

Foto's: terrein in Brazilië

Nieuw seizoen met nieuwe kansen

Ook in eigen land staan de ontwikkelingen niet stil. Onlangs startte een enthousiaste theosofische groep in Oosterwijk (bij Tilburg). De redactie hoopt u in het volgende nummer een interview over dit nieuwe initiatief te kunnen bieden. Bij het verschijnen van deze Theosofia zijn de loges en centra weer gestart met het nieuwe seizoen. Op dit moment is nog niet bekend of nieuwe beperkende maatregelen worden opgelegd. Laten we ervan uitgaan dat we elkaar fysiek kunnen blijven ontmoeten, zo niet dan zijn we inmiddels voldoende bedreven in het organiseren van digitale bijeenkomsten. Ik wens u een goede start van het nieuwe seizoen.

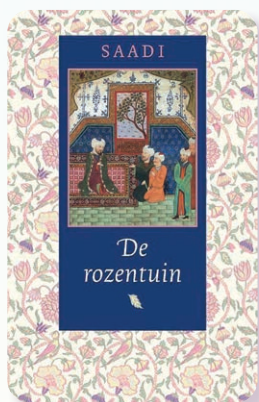
Saskia Campert

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154 - 1074 VM Amsterdam - Telefoon: 020 676 56 72

E-mail: books@theosofie.nl - Website: www.theosofie.nl

Open: woensdag t/m zaterdag van 13:00 - 17:00 uur

Saadi (ca. 1212-1295)

De Rozentuïn

271 Pagina's, softcover

Uitgeverij Bulaaq, Amsterdam, 5e druk, 2020

ISBN: 9789054600541 - Prijs € 24,95

Dit boek - uit het Perzisch vertaald door J.T.P. de Bruijn, hoogleraar te Leiden - is een onbetwist hoogtepunt in de klassieke Perzische literatuur. Het is een prozawerk met vele korte gedichten, zodat het ook tot de poëzie kan worden gerekend. Het gaat over machtigen en rijken tegenover onderdrukten, over oprechtheid tegenover veinzerij, over mystiek, erotiek en morele waarden.

Saadi was zowel mysticus als hoveling, maar bovenal dichter. Na zijn opleiding in Bagdad reisde hij rond in de islamitische wereld. Zijn boek geeft weer wat hij leerde over vorsten en bedelmonniken, hovelingen en krijgslieden, kooplieden en pelgrims.

Sri Sankaracarya (700 CE - 750 CE)

Vivekacudamani

Het Kroonjuweel van Onderscheidingsvermogen

226 bladzijden, softcover

Brave New Books, 2021

ISBN: 9789081653817 - Prijs € 17,15

Sri Sankara wordt beschouwd als de grootste spirituele leraar die Advaita Vedanta, ofwel de leer van non-dualiteit, toegankelijk heeft gemaakt voor hen die op zoek zijn naar kennis over de betekenis van het menselijk bestaan. Een van de voornaamste eigenschappen van de leerling om deze kennis te kunnen ontvangen, is het vermogen tot onderscheid (viveka) dat ook in de titel van het boek genoemd wordt. Andere belangrijke vereisten waaraan de kandidaat leerling moet voldoen is het verlangen naar bevrijding, onthechtheid en een kalme geest.

Geoffrey Hodson (1886 - 1983)

Het wonder van de geboorte

50 bladzijden, softcover

Belgische Theosofische Vereniging, Brussel, 1e druk 2022

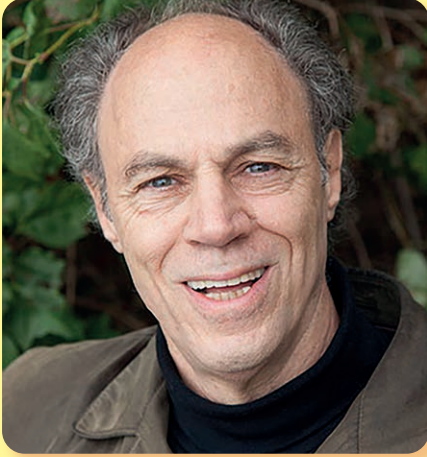
ISBN: 8170594928 - Prijs € 8,00

Oorspronkelijke titel: The Miracle of Birth, A Clairvoyant Study of Prenatal Life. Vertaald door Marcel Eeckman.

De wetenschap komt steeds meer tot het inzicht dat de grondslagen voor een goede gezondheid worden gelegd vanaf het moment van de conceptie. De twee aspecten van Leven zoals het zich ontplooit - bewustzijn en materie - moeten juist in evenwicht zijn.

De auteur, de begaafde helderziende Geoffrey Hodson, gaat verder dan de fysieke ontwikkeling van het kind in de baarmoeder, en beschrijft de subtielere aspecten van emotionele, mentale en spirituele groei, en het werk van hogere wezens aan dit proces.

Leven in Kali Yuga **David M. Grossman**

David Grossman is professioneel fotograaf en theosoof. Hij woont in de Verenigde Staten. Dit artikel werd gepubliceerd in *Theosophy Foreward*, 10 juni 2022.

Het is beter een enkele kaars aan te steken dan de duisternis te vervloeken.
Oud gezegde

Wanneer ons overzicht van de menselijke geschiedenis ons slechts vier- of vijfduizend jaar terugvoert - en hier in het westen vervaagt grotendeels alles vóór de Grieken - wordt het moeilijk om een idee te hebben van menselijke ontwikkelingscycli die honderden, duizenden, misschien zelfs miljoenen jaren zouden kunnen beslaan. Als we bedenken dat relatief recent, een paar eeuwen geleden, de continenten en landen van de wereld in het dagelijks leven afzonderlijke planeten leken, is de huidige situatie echt een zeer recent fenomeen. Er was heel weinig communicatie tussen landen en zelfs tussen regio's binnen één land. Voor de 'gemiddelde mens', die voornamelijk in agrarische samenlevingen werkte, waren de belangrijkste bezigheden het verbouwen van voedsel en het zorgen voor onderdak. De meeste mensen reisden nooit veel verder dan een paar kilometer van hun geboorteplaats vandaan. Als je daarbij bedenkt dat geletterdheid voor de meerderheid een relatief recente mijlpaal is, wordt duidelijk dat er niet echt veel zinvolle communicatie in de wereld was.

Natuurlijk moeten we geen al te somber beeld schetsen van de mensheid uit het verleden. Kijk eens naar de grote historische monumenten die mensen tot stand hebben gebracht. De enorme bouwwerken in Egypte, India en Midden-Amerika zijn verbazingwekkend en weerspiegelen ook geweldige wiskundige en astronomische kennis, zonder de technologische hulpmiddelen die we vandaag ter beschikking hebben. De kunst van het oude China tot de Italiaanse renaissance is adembenemend. We hebben de grote visionaire denkers en spirituele filosofen, echte leraren van een hogere orde, waar religies en filosofieën omheen zijn gegroeid.

Het zijn niet de schurken uit het verre verleden, maar eerder de grote leraren, de weldoeners van de mensheid wier inzichten in het doel van het leven en het pad dat alle wezens bewust moeten bewandelen, die we ons schijnen te herinneren. De boeddha's, christussen, krishna's, leraren rondom wie verschillende religies zijn

gegroeid, zijn nog steeds voor ons bereikbaar door hun leringen en voorbeelden die in het collectieve geheugen van het menselijk ras zijn achtergebleven.

Toch blijft het een feit dat het dagelijks leven voor de meeste mensen altijd een strijd is geweest: genoeg vinden en verbouwen om te eten, vechten tegen de elementen, zoals bij de verschrikkelijke hittegolf in Noord-India op dit moment, of het afweren van ziekten zoals we zien bij de recente wereldwijde Covid pandemie, en dit alles onderbroken door wreedheid jegens elkaar door verschillende vormen van slavernij, oorlogen, despotisme en acties die uiteindelijk niemand goed doen. Zelfs de heerschappijen van de machtigste 'ceasars' van de wereld hebben vaak een bloedig einde gevonden. Theosofie wijst op het feit dat verschillende groepen in feite tegelijkertijd verschillende cycli hebben doorlopen. Toen Europa zich bevond in wat wij de 'donkere middeleeuwen' noemen, ging het in andere gebieden beter. We vinden relatief geavanceerde en grote beschavingen over de hele wereld die op verschillende tijdstippen op verschillende plaatsen verschijnen, van de Sumerische beschaving die ongeveer 6500 jaar geleden begon, de Egyptenaren, later het oude Griekenland en de Maya-beschaving aan de andere kant van de Atlantische Oceaan. Ook mogen we het Romeinse Rijk niet vergeten en we kunnen er nog veel meer noemen.

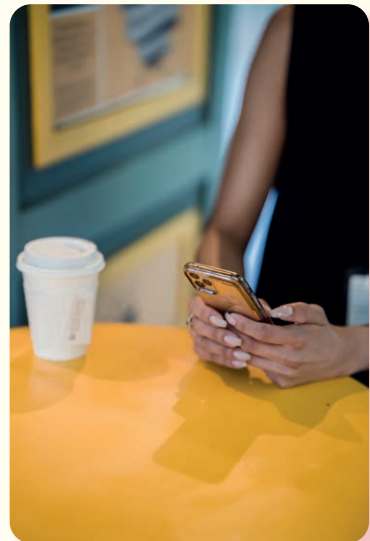
Maar nu de wereld onderling zo verbonden is, bevinden we ons in een soort mengelmoes van psychische stromingen, hoog en laag, die tegelijkertijd over ons heen razen. Daardoor veroorzaakt de spanning tussen onze hogere en lagere natuur grote stress en instabiliteit in de collectieve menselijke psyche.

Volgens de theosofie en het oude Vedische systeem bevinden we ons in de cyclus die Kali Yuga wordt genoemd. Kali betekent donker, Yuga betekent cyclus. De tijdsperiode, zo wordt ons verteld, is ongeveer 432.000 jaar; dat is verreweg de kortste van de vier Yuga's of cycli die samen een maha-yuga vormen, een cyclische periode of

een evolutionair tijdperk. De tijdlijn is moeilijk lineair te bevatten. Dus laten we ons concentreren op waar we ons op dit moment bevinden, in de Kali Yuga of Duistere Tijd. Het is duister in de zin dat het zwaar is: we zijn ingekapseld in de dichtste vormen van materie. Het is moeilijk om de langetermijnbetekenis van dingen, vooral ons huidige collectieve handelen te doorgronden. We zouden kunnen zeggen dat onze wereld aan het wankelen is, dat er geen coherente algemeen gedeelde toekomstvisie is, we hebben geen 'Unified Field Theory' (algemene theorie) met betrekking tot de ontwikkeling en het lot van de mensheid.

Metafysisch gesproken leert de theosofie in *De Geheime Leer* dat we ons in het vijfde ras in het midden van de vierde ronde bevinden op de grote evolutionaire reis die bekend staat als een manvantara. Er zijn zeven ronden en als we in het midden van de vierde zijn, bevinden we ons in de meest geconcretiseerde fase, de meest veelzijdige manifestatie van de grote reis. In andere perioden is de polarisatie tussen geest en materie niet zo scherp, zijn onze vormen ijler, je zou kunnen zeggen dat de materie op een hoger trillingsniveau zit. Een ruwe analogie zou kunnen zijn het verschil tussen ijs, water en stoom. Door de concreetheid is er een sterkere 'zwaartekracht'; de gevolgen die voortvloeien uit oorzaken komen in een sneller tempo dan in andere cycli. Daardoor kunnen we in werkelijkheid sneller vooruitgaan dan in andere cycli, maar raken de onharmonische uitkomsten van onze handelingen ons ook extra hard in vergelijking met bijvoorbeeld de Satya Yuga (Gouden Eeuw). We zijn ook vatbaarder voor de aantrekkingskracht van de materie en de verlokkingen van Maya, de illusie van afgescheidenheid. Deze komen tot uitdrukking in wat we als samenleving lijken te waarderen. Rijkdom, bekendheid, populariteit en intellectuele kundigheid worden als waardevoller beschouwd dan eerlijkheid, morele en ethische consistentie, vrijgevigheid en zelfopoffering.

Recent is iets drastisch veranderd in de menselijke tijdlijn, althans zo lijkt het. Ineens is de wereld met haar continenten, landen en volkeren allemaal op onmiskenbare wijze met elkaar verbonden. Nog maar een paar generaties geleden schreef je, als je contact wilde opnemen met iemand in een ander land of zelfs in een verder weg gelegen deel van je eigen land, een brief. Die liet je op de een of andere manier aan hem of haar bezorgen; dan kón je iets terug horen. Dat kon weken, maanden of zelfs langer duren. Tegenwoordig gaat post binnen enkele dagen de wereld rond en e-mail binnen enkele seconden. Post raakt nu zelfs achterhaald. We werken dagelijks met de communicatietechnologieën uit sciencefictionverhalen van slechts decennia geleden. Hoevelen van ons hadden een paar decennia geleden gedacht dat je een plat apparaatje uit je zak kon halen, op een paar gemarkeerde punten op een scherm kon tikken en niet alleen met een bepaald persoon kon praten, maar hem of haar ook in 'live time' kon zien aan de andere kant van de wereld?

In sommige opzichten zijn we verder gevorderd dan onze voorouders. Op het gebied van leefomstandigheden, levensverwachting, industrie, transportmiddelen, communicatie en technologie zijn we lichtjaren verder dan een paar generaties geleden. Alleen was de 20e eeuw aantoonbaar de wreedste en bloedigste eeuw in het menselijk geheugen.

In haar artikel *Occultism versus the Occult Arts* (Occultisme versus de occulte kunsten), in *Lucifer*, Vol. II, mei 1888, zegt H.P. Blavatsky:

We leven in de Kali Yuga en zijn fatale invloed is duizendmaal krachtiger in het Westen dan in het Oosten; vandaar dat de Machten van het Tijdperk van Duisternis in deze cyclische strijd gemakkelijke prooien hebben gevonden, en vandaar de vele waanideeën waaronder de wereld thans gebukt gaat.

In 1889, een jaar later, schreef HPB aan de TS-conventie:

We hebben al onze kracht nodig om de moeilijkheden en gevaren die ons omringen het hoofd te bieden... de remedie [tegen de sterke psychische trend] is ALTRUISME. Dat is de grondgedachte van theosofie en de remedie voor alle kwalen.

De tegenstrijdigheden die we in de Kali Yuga kunnen zien, kunnen overweldigend zijn. Laten we een paar relatief recente voorbeelden nemen uit de Verenigde Staten waar deze schrijver zich momenteel bevindt.

Ondertekening van de Declaration of Independence

De Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring, later gevolgd door de Grondwet van de Verenigde Staten, waren in hoge mate inspirerende documenten die menselijke gelijkheid, vrijheid van godsdienst en denken omarmden. Zij boden een nieuw continent waar onbeperkte ruimte, schoonheid en middelen leken te zijn voor iedereen die zich in Amerika wilde vestigen.

Helaas werd deze visie uitgewerkt in de nasleep van het vernietigen van de levens van de volken die daar al woonden. Ook werd 'the land of the free' voor een groot deel opgebouwd met menskracht en energie, afkomstig van en verwezenlijkt door slavernij, een van de meest gruwelijke misdaden en totaal in strijd met de hoge idealen waarop het land was gegrondvest. De 'duistere tijd' verwijst vooral naar geestelijke duisternis.

Men zegt dat alles sneller gaat in de Kali Yuga. HPB verwees naar deze tijd als een grote karmische dooi. In de Westerse geschiedenis hebben we dingen zo snel zien gebeuren, in minder dan 200 jaar. Van de komst van de commercieel levensvatbare stoomboot van Robert Fulton in 1807, tot, iets meer dan een eeuw later, het vliegtuig; van morsecode in de jaren 1830 die een revolutie teweegbracht in de communicatie,

tot de telefoon, radio, tv, en internet vandaag. Deze explosie van menselijke onderlinge verbondenheid, onderlinge en wederzijdse afhankelijkheid en verantwoordelijkheid is zo snel gegaan en heeft zo'n duizelingwekkend effect op de mensheid gehad dat we nog maar net beginnen ermee in het reine te komen.

In de Kali Yuga, waarin de hele aarde nu in wezen meer dan ooit is ondergedompeld, moeten de morele, ethische kernleringen die aan de basis liggen van alle grote religies en filosofieën, worden gezien los van de geconcretiseerde, afgescheiden vormen die ze zijn geworden. De Kali Yuga is een tijd van materialisatie en verdeeldheid. Ondanks de karmische effecten die zich overal om ons heen manifesteren als ziekten, irrationele oorlogen die ecosystemen vernietigen en die de meest elementaire en noodzakelijke elementen om het leven op de planeet, lucht, water en aarde, in stand te houden, degraderen, blijven we niet de volledige verantwoordelijkheid nemen voor onze acties, maar leven in een staat van ontkenning van waar we naartoe gaan. Dit alles weerspiegelt een uit de hand gelopen vorm van mentale en morele afwijking. Het sociale weefsel dat door economische en sociale stabiliteit is geweven, ontrafelt snel, samen met economische en politieke allianties in veel delen van de wereld.

Smog

In de theosofie leren we over vroegere rassen van de mensheid en hebben we het voorbeeld van het Atlantische ras dat zichzelf vernietigde tijdens zijn Kali Yuga. Wie van de geschiedenis leert, hoeft die niet te herhalen. Helaas omarmt de wereld in het algemeen niet de theosofische kijk op de menselijke geschiedenis, maar ze kan wel de moraal en ethiek van gezond verstand omarmen op basis van het aantoonbare feit dat we allemaal met elkaar verbonden zijn en elkaar bij elke stap ten goede of ten kwade beïnvloeden. Zoals Blavatsky zo duidelijk stelt in *De Sleutel tot de Theosofie* (p.187): *Het is bovendien een occulte wet dat niemand boven zijn individuele zwakheden kan uitstijgen zonder het geheel, waarvan hij een integrerend deel vormt, te verheffen, al is het nog zo weinig. Om dezelfde reden kan iemand niet alleen zondigen, of alleen de gevolgen van zonden ondergaan. In werkelijkheid bestaat er niet zoiets*

als 'afgescheidenheid' en wat het meest op die zelfzuchtige toestand lijkt en bij de bestaande levenswetten mogelijk is, ligt in de bedoelingen of motieven.

Dus theosofen hebben op dit moment werk te doen om de kern van inspirerende leringen van de theosofie te verspreiden, die laten zien dat we door morele en ethische causaliteit de duistere tendens van deze tijd kunnen tegengaan. De doctrines van karma en reïncarnatie kunnen ons verankeren in ons algemene levensdoel en ons helpen te handelen op een manier die onze aard vermenschlijkt en transformeert en die ons het spirituele bewustzijn geeft dat het ras zal genezen.

Meer wetenschap of technologie gaan ons niet redden. We moeten de betovering verbreken van het materialisme dat nooit de verkeerd geïnterpreteerde zielsverlangens van ons wezen heeft bevredigd. Alleen dan kunnen we heelheid en innerlijke vrede bereiken. Alleen door het feit van onze onderlinge verbondenheid en dat liefde en vertrouwen op de goedheid die diep in het hart van ieder wordt gevonden, te omarmen, zullen we de angst en de irrationele begeerten die nooit onze dorst lessen of onze zieleaard bevredigen, overwinnen. Zoals HPB in het voorwoord van Isis Ontsluierd stelt:

Wij nemen het gezegde van de begaafde schrijver van Festus aan, dat het menselijk hart zich nog niet volledig uitgesproken heeft en dat wij nog nimmer de volle omvang van zijn vermogens bereikt, of zelfs begrepen hebben.

Alle duisternis in de wereld kan het licht van een enkele kaars niet doven.
Franciscus van Assisi

Vertaling Marianne Plokker

TVN-lid dat het stoffelijk lichaam heeft afgelegd

Op 8 juli 2022 is mevrouw J. Ratterman uit Apeldoorn overgegaan.
Zij was 92 jaar en lid sinds 1974.

Moge onze liefde en dankbaarheid haar begeleiden op de verdere zielereis.

Aandacht voor het ongeboren kind Saskia Campert

Saskia Campert is juriste, gespecialiseerd in het personen- en familierecht van hindoes en moslims.

Als langjarige theosofiestudente richtte zij in 2016 TVN Centrum Zeeland op. Zij maakt deel uit van de redactie van *Theosofia*.

Recentelijk bereiken mij in een korte tijdspanne verschillende opmerkelijke berichten.

- a) Planned Parenthood sluit in de USA vijf abortuscentra¹ in Indiana, Idaho en Alaska, terwijl sluiting van centra in o.a. Vermont en New Hampshire wordt voorzien. Een uitspraak van de Supreme Court is hiervan de reden.²
- b) Vanuit onze lezerskring komt het verzoek om in Theosofia eens aandacht te schenken aan het embryo. De vraagsteller merkt op dat The Theosophical Society (Adyar) als eerste doeleinde heeft 'Het vormen van een kern van de broederschap van de mensheid zonder onderscheid naar ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur' en vraagt zich af of ook ongeboren foetussen onder deze kern van universele broederschap vallen.
- c) De Nederlandse politiek heeft recentelijk besloten de tot op heden verplichte bedenktijd van vijf dagen voor het ondergaan van zwangerschapsonderbreking per 1 januari 2023 te schrappen. Bij zwangerschapsonderbreking (abortus provocatus) heeft de vader nog steeds geen enkel recht op medezeggenschap.
- d) Vanuit de wetenschap wordt sterk aangedrongen op verruiming van de huidige Embryowet.³ Al in 2018 werd op aanvraag van de PvdA een hoorzitting gehouden over aanpassing van deze wet om het kweken van embryo's voor wetenschappelijk onderzoek - wat onder de huidige wetgeving verboden is - mogelijk te maken. Inmiddels blijken steeds meer politieke partijen voorstander van verruiming van de wettelijke kaders.⁴
- e) Vanuit mijn naaste omgeving weet ik dat vertwijfeling over het besluit zelfs jaren na een abortus provocatus blijft bestaan.

Kortom, het lijkt zinvol een theosofische blik te werpen op onze omgang met het ongeboren kind.

Het vroegtijdig afbreken van een zwangerschap in Nederland⁵

De wet is helder, maar bij deze beslissing wordt door menigeen gestreden tussen 'hoofd' en 'hart'. Uiteenlopende en soms tegenstrijdige aspecten spelen een rol. De indeling van de mens zoals binnen theosofie onderwezen, kan hierbij verhelderend zijn. We zijn immers een samengesteld wezen en waarheid heeft vele gezichten

afhankelijk van het bewustzijnsniveau waarop de mens zich bevindt.

In 2020 werden in Nederland officieel 31.364 zwangerschapsafbrekingen uitgevoerd. Dit zijn 869 zwangerschapsafbrekingen minder dan in 2019. Veruit het grootste deel van de zwangerschapsafbrekingen (85%) vindt plaats in het eerste trimester (t/m 12 weken zwangerschap). Meer dan de helft van de behandelde vrouwen had al één of meer kinderen. Het huidige aantal zwangerschapsafbrekingen geeft een ratio van 8.9 op de 1000 vrouwen tussen de 15-45 jaar. (Bron: FIO) Ter vergelijking: USA 12 per 1000, India en China 28 per 1000.

Het fysieke aspect (sthūlarā, lingasharīra)

In mijn ervaring ziet het merendeel van de mensen in onze westerse cultuur zich als een op zichzelf staand autonoom lichaam met eigen gedachten en emoties. Soms sluimert ergens een godsbesef, maar dit is zwak en heeft weinig betekenis in het dagelijks leven. Het grootste deel van de medische wetenschap ziet het menselijk lichaam als een materieel verschijnsel. Zoals we bij een

auto de versleten banden verwisselen en de kapotte remschijven vervangen, zo doen we dat ook bij de mens. Nieuwe knieën en donororganen zijn gemeengoed geworden. De successen bij het verwijderen van kwaadaardige gezwellen zijn opzienbarend, dus het verwijderen van een ongewenste foetus is geen probleem om lang over na te denken. In die visie is sprake van een storend element in het lichaam, dat zonder al te veel moeite kan worden verwijderd. De fysieke gevaren voor de moeder zijn medisch gezien vrij gering. Wie op deze manier in het leven staat, zal nauwelijks begrijpen waar mensen zich druk over maken als het om het afbreken van een zwangerschap gaat.

Theosofie leert dat de mens meer is dan een lichaam, dus is het niet verwonderlijk dat een deel van de vrouwen na een zwangerschapsafbreking te maken krijgt met symptomen van het zgn. post-abortus syndroom. De klachten variëren van milde depressie tot ernstige verstoringen, te vergelijken met PTSS (*post-traumatisch stress syndroom*). Vragen als *was het een jongen of een meisje, hoe zou hij/zij nu zijn, misschien had ik toch beter...* blijken soms jaren na de ingreep naar boven te komen.

Rationele overwegingen (kāma, manas)

We leven in een rationele maatschappij. John Stuart Mill⁶ heeft het denken in onze westerse wereld geanalyseerd. Hij beschrijft de mens als een 'homo economicus', een wezen dat de voor- en nadelen van zijn handelingen rationeel afweegt. De mens zal volgens zijn wereldbeeld steeds kiezen voor de hoogste opbrengst tegen de laagste

inspanning. Dit idee is niet nieuw. Ook Adam Smith⁷ ziet de mens als een calculerend wezen. We willen het beste uit het leven halen. Kāma (begeerte) drijft ons voort op onze weg naar succes, aanzien, financiële zekerheid en geluk.

Anders dan in vroeger tijden verleent een groot aantal kinderen voor vrouwen in dit deel van de wereld geen of nauwelijks aanzien of status. Het is belangrijker een goede opleiding te hebben en carrière te maken. Wie dit laatste kan combineren met kinderen is een geluksvogel. Niet iedereen kan die combinatie aan. Eén kind is haalbaar, maar twee, drie of meer wordt al snel problematisch. In dit perspectief is kiezen voor het afbreken van een zwangerschap voor velen acceptabel en begrijpelijk.

De economische noodzaak om veel kinderen te hebben is in westerse landen weggefallen. In het verleden waren kinderen noodzakelijke goedkope arbeidskrachten en boden zij de ouders een oudedagsvoorziening. In diverse landen ter wereld geldt deze gedachte nog, maar in onze westerse maatschappij is het economisch nut van kinderen verdwenen. Sociale wetgeving en arbeidswetten hebben de economische rol van het kind gedecimeerd. Kinderen zijn eerder een economische belasting geworden.

Bij de samenstelling van een gezin wordt tegenwoordig nagedacht over onze 'footprint', het milieu, klimaatverandering, mogelijke voedselschaarste, vervuiling en dreigende overbevolking. Een vaak gehoord advies luidt dat het beter is weinig kinderen op de aarde te zetten om de planeet te redden. We matigen ons kinderaantal in het belang van de aarde. Een opvatting die de gemiddelde theosoof zal doen glimlachen. Natuurlijk moet onze aarde zorgvuldig en met liefde worden bewoond. Daar is verbetering wenselijk. Maar theosofie leert ook dat we onze plek in het universum niet mogen overschatten. De invloed van de piepkleine mens op deze minuscule aardbol is gering in het goddelijk plan voor ons onmetelijke heelal. Het huidige tijdperk (Kali Yuga) ving zo'n 3000 jaar voor onze jaartelling aan en duurt 432.000 jaar, waarin sprake zal zijn van elkaar opvolgende cycli. Zo bezien hebben onze goedbedoelde ingrepen waarschijnlijk nauwelijks invloed op het grote geheel dat al miljoenen jaren wordt gecoördineerd door een besturende kracht.

Altruïstisch denken (Ātma, buddhi)

Wie zich verbonden voelt met het theosofisch gedachtegoed zal geneigd zijn zowel de eigen belangen als de belangen van anderen (de vader en het kind) zwaar te laten meewegen. Theosofie leert ons de aandacht van ons kleine zelf af te keren en onze blik op het grote geheel te richten. Dan komen andere vragen naar voren. Hoe denkt de vader (het is ook zijn kind) over de situatie? Is het voor het kind goed om in deze situatie geboren te worden? Hoe kan worden voorkomen dat te snel een ondoordachte beslissing wordt genomen? In *Isis Ontsluierd*, deel 1, pp. 385 e.v. lezen we dat de gemoedstoestand van de moeder ten opzichte van de ongeborene van groot belang is (het 'getekend zijn' van de foetus). Mevrouw Blavatsky citeert uit *The Immortality of the Soul* van Dr. Henry More het volgende fragment.

De schrijver beschouwt een foetus als een buigzame stof, die door de moeder tot een aangename of onaangename gestalte kan worden gevormd, die zij kan doen gelijken op de één of andere persoon of gedeeltelijk op verscheidene personen of kan bestempelen met het beeld, of zoals wij het passender zouden kunnen noemen de astrografie⁸ van het één of ander voorwerp, dat zich levendig aan haar verbeelding voordoet.

Wanneer wordt een embryo een mens?

Het uitgangspunt bij deze vraag is dat de mens een bezield goddelijk wezen is en dat op enig moment een verbinding tot stand komt tussen de godsvonk (straal van Paramātman; puur bewustzijn) en de materie (het embryo), waardoor het embryo 'mens' wordt. Theosofie leert immers dat de mens een met materie beklede godsvonk is. Voor een deel van de mensheid bestaat deze vraag niet, omdat zij het bestaan van een ziel

of een goddelijk innerlijk van de mens ontkennen. In dit technocratisch-atheïstische wereldbeeld is de mens slechts een toevallige stoffelijke verschijning met een uit zijn eigen fysieke hersenen voortspruitend bewustzijn.

Ik ga ervan uit dat de vraag wanneer een embryo mens wordt, voor de lezers van Theosofia wel degelijk van cruciaal belang is als het erom gaat een mening te vormen over het afbreken van een zwangerschap, het kweken van embryo's voor wetenschappelijk onderzoek en mogelijke vervolgstappen die het embryo betreffen.

Wereldwijd wordt verschillend gedacht over de vraag wanneer een foetus bezield wordt en dus als mens kan worden gezien. Tot op heden kan niemand het 'bewijs' hiervan leveren, dus blijft er ruimte voor een eigen interpretatie. Wie de meningen van de verschillende religies en filosofieën naast elkaar legt, ziet een breed scala variërend van bezieling bij de conceptie, tussen conceptie en geboorte, veertig dagen na conceptie, honderdtwintig dagen na conceptie, zestien weken na conceptie, bij de eerste ademhaling of bij het zevende levensjaar. In dit artikel is geen ruimte hier verder gedetailleerd op in te gaan.

Als ik het goed heb begrepen, leert theosofie dat de foetus wordt bezield op het moment van conceptie.⁹ Dit zou betekenen dat het afbreken van een zwangerschap gelijk staat met het doden van een mens. Het goddelijk plan voor dit kind wordt afgebroken, waardoor het niet de gelegenheid krijgt zijn/haar karma in deze wereld uit te werken. Mevrouw Blavatsky zegt in *Isis Ontsluierd I* (pp 351-2) dat drie gevallen - een abortus, een zeer vroeg overlijden en een zware verstandelijke handicap - leiden tot snelle reïncarnatie op deze aarde. Zij zegt daar: *Reïncarnatie, d.w.z. het tweemaal verschijnen van hetzelfde individu, of liever van zijn astrale monade, op dezelfde planeet is geen regel in de natuur; het is een uitzondering, evenals het verschijnen van een kind met twee hoofden. Het wordt voorafgegaan door een verkrachting van de wetten der harmonie in de natuur en heeft slechts plaats alleen wanneer de laatste, trachtend haar verstoorde evenwicht te herstellen, de astrale monade die door een misdaad of ongeval uit de kring der noodzakelijkheid was geslingerd, met geweld in het aardse leven terugwerpt. Zo is bij misgeboorte van kinderen die voor een bepaalde leeftijd sterven en bij aangeboren en ongeneeslijk idiotisme, het oorspronkelijk plan van de natuur om een volmaakt menselijk wezen voort te brengen verstoord. Terwijl de grove materie van al die verschillende wezens bij de dood door het rijk van het leven wordt verspreid, moeten de onsterfelijke geest en de astrale monade van het*

individu – de laatste had als taak een lichaam te bezielen, de eerste om haar goddelijk licht over het lichaam uit te storten – voor de tweede maal trachten het plan van de creatieve intelligentie uit te voeren.

Wie zijn levensvisie stoelt op de *Bhagavad Gita* kan een ander beeld hebben op basis van vers 2.11 en 2.12: *Hoewel je geleerde woorden spreekt, treur je om iets wat het treuren niet waard is. Zij die wijs zijn, treuren noch om de levenden noch om de doden. En Nooit was er een tijd dat ik niet bestond, noch jij, noch al deze koningen; noch zal ook maar een van ons in de toekomst ophouden te bestaan.*¹⁰

Mevrouw Blavatsky's visie op abortus provocatus

Laten we kijken wat mevrouw Blavatsky over dit onderwerp heeft gezegd. Ik vond niet veel over zwangerschapsafbreking, maar in *Collected Writings V*, pag. 107 en 108, beantwoordt zij een vraag hierover¹¹. Een arts uit Colorado (USA) stelt de volgende vraag (samengevat): *De artikelen in uw tijdschrift met de kop 'Is zelfmoord een misdaad' geven mij aanleiding tot een andere vraag 'Is het doden van een foetus een misdaad'. Ik moet toegeven dat er situaties zijn waarin het zowel voor het ongeborn kind als voor de gemeenschap beter is dat het kind niet wordt geboren. Bijvoorbeeld als de moeder de dood van het kind zo sterk wenst dat deze wens het karakter van het kind zeer nadelig beïnvloedt. Maar zou het in dergelijke gevallen niet beter zijn het kind te doden na de geboorte, om gevaren voor de moeder volledig uit te sluiten? Als we dit rechtvaardigen, rijst de vraag op welke leeftijd dit zou moeten plaatsvinden. Nu deze vragen voor duizenden mensen van belang zijn, zou ik graag vanuit theosofisch perspectief een antwoord willen krijgen.*

Het antwoord van mevrouw Blavatsky luidt als volgt.

Algemeen gesproken is het antwoord vanuit theosofie: een moord is nooit te rechtvaardigen, ongeacht leeftijd of omstandigheden. Occulte theosofie voegt daaraan toe: De waarschuwendende stem tegen deze immorele en gevaarlijke praktijk komt niet voort uit een wettig standpunt, noch uit een argument verkondigd door een of ander orthodox-isme, maar veeleer omdat in occulte filosofie zowel fysiologie als psychologie de desastreuze consequenties ervan aantonen. Het gaat hier niet om de oorzaken maar om de effecten. Onze filosofie gaat zover dat gesteld wordt dat, als het strafrecht van de meeste landen een poging tot zelfmoord bestraft, om consistent te blijven het doden van een foetus dubbel bestraft zou moeten worden als zijnde een poging tot dubbele zelfmoord. Want zelfs indien de ingreep succesvol is en de moeder daarbij niet sterft, zal deze ingreep haar leven op aarde bekorten om het percentsgewijs te verlengen in kama loka, de tussenliggende sfeer tussen aarde en de plek van rust. Deze plek is geen St. Patricks Vagevuur, maar een vaststaand feit en een noodzakelijke stopplaats in de evolutie van het leven. De begane misdaad betreft de opzettelijke en zondige destructie van leven en inmenging in de natuur (dus karma) van zowel de moeder als van het ongeborn kind. Door de occultisten wordt deze daad niet gezien als zijnde van religieuze aard – want er is niet meer geest en ziel in een foetus of zelfs een kind voordat het zelfbewustzijn ontwikkelt dan in ieder ander klein dier – daar wij de afwezigheid van een ziel in een mineraal, plant of dier ontkennen en slechts geloven in een trapsgewijze mate van bewustzijn. Natuurlijk zullen sceptici van welk niveau dan ook onze visie als absurd bijgeloof betitelen.

Maar wij schrijven niet voor sceptici. We zijn gevraagd de visie van theosofie op dit onderwerp te geven en we beantwoorden de vraag zo goed als we kunnen.

Dit is duidelijke taal, zoals we van mevrouw Blavatsky gewend zijn. Zij geeft onverbloemd haar waarheid.

Conclusie

Wie het ontstaan van een mens ziet als een mysterieus wonder, zal dit prachtige proces vol eerbied aanschouwen en zich beslist afzijdig willen houden van welke ingreep dan ook. Ingrijpen in het 'goddelijk plan' is in die visie onaanvaardbaar. Wie het ontstaan van een mens rationeel bekijkt, komt terecht in een doolhof van overwegingen en redeneringen. Mij ontbreekt de medische kennis om te overzien in hoeverre het kweken van embryo's voor onderzoek (en verdergaande ingrepen) zinvol en nodig is. Het lijkt een afschuwelijk vooruitzicht, maar tegenwoordig is het volledig geaccepteerd om sperma en eicellen jarenlang in te vriezen om deze vervolgens in een reageerbuis tot mens te maken (ivf, in vitro fertilisatie). Mijn vraag daarbij is welke godsvonk zich aangetrokken voelt tot een dergelijk embryo. Ik weet het niet, de toekomst zal het leren. Het klonen van planten is inmiddels gemeengoed, terwijl deze wetenschap zich bij dieren nog in de experimentele fase bevindt.¹² Ik verwacht dat de onderzoekende mens niet te stoppen zal zijn bij zijn zoektocht naar de geheimen van het leven. Hoe dan ook, ik heb het volste vertrouwen dat een 'hogere wijsheid' het materiële geknutsel van de mens blijft overschijnen en in goede banen zal leiden.

Uiteindelijk heeft ieder van ons een innerlijke stem die ons – als we de tijd nemen ernaar te luisteren – vertelt hoe te handelen. Theosofie benadrukt immers dat de mens een vrije wil heeft en te allen tijde zelf verantwoordelijk is voor zijn daden. Geen enkele activiteit zal zonder gevolgen blijven (karma). De trouwe lezers van *Theosofia* weten ook dat de eerste pagina van het blad vermeldt: *Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden.* Dat geeft ons de moed om zelfstandig een eigen visie te ontwikkelen en daar vol vertrouwen achter te gaan staan.

Menselijke foetus van
6 à 7 weken oud

Eindnoten:

- 1 Voor de duidelijkheid hierbij de definities zoals gebruikt in de medische wereld: abortus = een miskraam; abortus provocatus = moedwillige afbreking van een zwangerschap door middel van een curettage of (sinds 2000) door middel van de zgn. abortuspil.
- 2 US Supreme Court bepaalde op 24.06.2022 dat voortaan iedere staat zelfstandig kan beslissen abortus provocatus al dan niet te legaliseren. Verwacht wordt dat ca. 26 staten abortus provocatus zullen verbieden.
- 3 Embryowet van 20 juni 2002
- 4 Er zitten meer ontwikkelingen in de pijplijn: het gebruik van kunstmatige embryostructuren voor onderzoek, het modificeren van DNA aan het pre-embryo, de mogelijkheid van geslachtskeuze bij dragerschap en het kweken van menselijke organen in dieren.
- 5 Wet afbreking zwangerschap (Waz), 1984 in werking getreden; in 2021 twee wijzigingen voorgesteld: (1) de bedenktijd van vijf dagen vervalt, (2) de huisarts kan door het verstrekken van de zgn. abortuspil een abortus provocatus bewerkstelligen.
- 6 John Stuart Mill (20 mei 1806-7 mei 1873), Engelse filosoof/politicoloog, klassiek liberalisme
- 7 Adam Smith (5 juni 1723-17 juli 1790), Schotse filosoof en pionier op het gebied van de politieke economie. Zijn beroemdste werk: *The Wealth of Nations*
- 8 Astrografie is een techniek binnen de fotografie waarmee objecten, die te zwak zijn om met het blote oog waar te nemen, zichtbaar worden gemaakt. Vergelijk Kirlian fotografie.
- 9 Een aanrader is het boekje *Het wonder van de geboorte* van Geoffrey Hodson, uitgave van de Belgische Theosofische Vereniging
- 10 *Bhagavad Gita zoals ze is*, met commentaar van Swami Prabhupada
- 11 Volledige tekst in *The Theosophist*, Vol. IV, augustus 1883
- 12 Het bekende kloonschaap Dolly (1994) had veel problemen, o.a. bij het afweersysteem. Een dierenarts liet haar in 2003 inslapen.

Sara Ortega van Vloten

Wie denkt dat de Theosophical Society (Adyar) jonge aanwas mist, is niet goed geïnformeerd. In een boeiend gesprek met Sara Ortega van Vloten hoor ik dat jongeren (onder veertig jaar) juist zeer actief zijn en in aantal toenemen. De oudere leden onder ons zijn wellicht verrast door de achternaam van Sara. Ja, inderdaad zij is de kleindochter van Rob van Vloten die samen met zijn Spaanse echtgenote midden vorige eeuw actief was binnen TVN. Hun dochter (Sara's moeder) huwde een Spaanse man, waardoor kleine Sara opgroeide in

Barcelona. Maar, zij herinnert zich de vakanties met opa en oma op het ITC nog heel goed. Inmiddels woont Sara in Santander, waar zij na haar afstuderen enkele jaren geleden nu bezig is met haar promotie (PhD in civiel engineering). Theosofie ligt haar vanzelfsprekend na aan het hart, dus is het niet verwonderlijk dat zij nauw betrokken is bij de nieuwste ontwikkelingen voor jongeren.

Na de twee drukbezochte jongerenconferenties in Brazilië (2016 en 2017) waaraan ook twee Nederlandse theosofen deelnamen, werd het stil omdat fysieke bijeenkomsten wegvielen door corona. Ook de jaarlijkse jongerenbijeenkomsten in Adyar werden geannuleerd. Juist hierdoor kwamen digitale contacten tot leven, die er toe leidden dat jongeren over de hele wereld meer dan voorheen contact met elkaar zochten. Een jaar geleden is een groep van circa dertig jongeren begonnen aan de opbouw van een Jongeren Federatie (*World Federation of Young Theosophist - WFYT*). Het basisdocument (*Constitution*) dat door deze groep werd opgesteld, is inmiddels goedgekeurd door International President Tim Boyd. Rond september 2022 zijn verkiezingen gepland om tot een gekozen bestuur (*the Board*) te komen. Een speciaal comité is belast met de voorbereiding van deze verkiezingen. Er is veel werk verricht bij het opstellen van documenten en het aanschrijven van alle aangesloten landen met het verzoek hun jongere leden aan te sporen mee te doen in de Jongeren Federatie. Gelukkig is vanuit alle hoeken van de wereld positief gereageerd.

Van 3 tot 7 juni kwamen eenendertig jongeren uit zestien landen (Australië, Brazilië, Canada, Colombia, Estland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Mexico, Pillippijnen, Singapore, Spanje, Zweden, USA en natuurlijk Nederland) op het ITC bijeen. Een deelnemer uit Zambia moest jammer genoeg afhaken, omdat het visum niet tijdig kon worden geregeld. De afwezigheid van deelnemers uit India is opmerkelijk en had waarschijnlijk eenzelfde oorzaak. Dit was voor het eerst dat jongeren elkaar na corona weer fysiek troffen. Een gevarieerd programma werd gepresenteerd, met o.a. meditaties, workshops, lezingen (door Tim Boyd en Vicente Hao Chin Jr.), brainstormsessies, werken op het prachtige landgoed van het ITC en het ontplooiën van artistieke kwaliteiten. Daarnaast werd tijd ingeruimd om de missie van het WFYT

te verwoorden: 'Het inspireren van een gemeenschap van zoekers bij hun zoektocht van het leven' (*To inspire a community of seekers on the quest of life*).

De toekomst

Sara voorziet een zonnige toekomst. Na afloop van de week op het ITC heeft zij alle deelnemers uitgenodigd hun bevindingen met haar te delen. Daar kwamen veel positieve geluiden uit, die u kunt teruglezen op de TS Adyar site. De ontvangst door de staf van het ITC werd alom geprezen en men heeft de bijeenkomst ervaren als gelukkig, harmonieus, verbindend en bijzonder zinvol. Teruggekeerd in het eigen land is men vol enthousiasme aan de slag gegaan om meer jongeren hierbij te betrekken. Anders dan vroeger toen het werven van leden vooral via persoonlijke contacten liep, zal nu veel gebruik worden gemaakt van sociale media. Daar vinden jongeren elkaar, daar zoeken zij naar nieuwe contacten en nieuwe inspiratie. Geen lange verhalen, maar korte inspirerende boodschappen zijn nodig om theosofie onder de aandacht van een nieuwe groep mensen te brengen. De aloude theosofische boodschap blijft vanzelfsprekend intact. Het plan is de komende tijd regelmatig (regionale) bijeenkomsten te plannen, hopelijk fysiek maar anders digitaal. Mij heeft dit gesprek veel moed gegeven, want we weten allemaal 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst'!

Ik wens Sara en het WFYT veel succes en heb de afspraak dat de redactie van Theosofia van tijd tot tijd op de hoogte wordt gehouden van verdere ontwikkelingen.

Saskia Campert

Hieronder en op de volgende pagina een aantal foto's over de week op het ITC

Arend Heijbroek geeft rondleiding door de tuinen

Workshop

Rondetafelgesprek met Tim Boyd

Gezellig samenzijn in Crystal Hall

Werken in de Garden of Remembrance

Activiteitenagenda

Agenda loges en centra

September 2022

Amersfoort

26 - ma Openingsmiddag met introductie van het jaarthema: *Het vroege Christendom*

Apeldoorn

15 - do Openingsavond, Studieavond boek *Bewustzijn scheidt vrede*, van Christina von Dreien

Arnhem

19 - ma Studiegroep 'De mystieke weg van Plato' (1)

21 - wo **ONLINE** - Studiegroep 'De mystieke weg van Plato' (1)

26 - ma Mindfulness meditatie (1) Ineke Vrolijk

28 - wo Gespreksgroep

Den Haag

17 - za Mondriaan tentoonstelling, kunstmuseum, Jan Willem Renssen

19 - ma *De Synergie tussen spiritualiteit, wetenschap, kunst, healing en natuur*, 19:30-21:30, Guido Lamot

21 - wo **ONLINE** - Helende Kring, 19:30-20:00, Marijke Trouw

21 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman

21 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie*, (G. de Purucker), 19:30-22:00, Yvonne de Kroes

26 - ma *Poëzie en spiritualiteit* van Rabindranath Tagore, 19:30-21:30, Victor van Bijlert

28 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman

Naarden

17 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00

18 - zo Verdiepingsgroep, Ashrama, 14:00

27 - di **ONLINE** - Kennismaking met Theosofie, 19:30

Nijmegen

18 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen

22 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen

29 - do **Online** - Tetraktys-filosofie-groep

Roermond

22 - do **ONLINE** - Theosofie voor gevorderde beginners

25 - zo Studiegroep voor gevorderden, boek *bron van het occultisme*

29 - do **ONLINE** - Nieuwe studiegroep voor beginners

Rotterdam

20 - di *Het verkrijgen van gevoelsontdekkingsvermogen*, Hans den Boer

27 - 9 *Bhagavad Gita*, deel 13 van 18 door Eric Jagernath

Utrecht

16 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

16 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven, 13:00 - 15:00 uur

16 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:30 uur

16 - vr Opening van het seizoen, 20:00 uur

19 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

23 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

26 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

30 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

Zwolle

13 - di Opening van het nieuwe werkjaar met studie uit :Barborka - *het Goddelijk Plan* - deel 2 met Wies Kuiper

27 - di Het boek van Kurt Leland, *The Multidimensional Human*, boek-bespreking met Alice Bouwland

Agenda loges en centra

Oktober 2022

Amersfoort

10 - ma Studiemiddag

17 - ma Meditatie, Genezingsdienst

Apeldoorn

6 - do Studieavond boek *Bewustzijn scheidt vrede*, van Christina von Dreien

20 - do Studieavond boek *Bewustzijn scheidt vrede*, van Christina von Dreien

Arnhem

3 - ma Studiegroep *Geheime Leer deel I* (2), Ineke Vrolijk

5 - wo **ONLINE** - Studiegroep *Geheime Leerdeel II* (2), Ineke Vrolijk

10 - ma Algemene Ledenvergadering (alleen leden)

12 - wo Gespreksgroep

17 - ma Studiegroep 'De mystieke weg van Plato' (2)

19 - wo **ONLINE** - Studiegroep 'De mystieke weg van Plato' (2)

24 - ma Mindfulness meditatie (2) Ineke Vrolijk

26 - wo Gespreksgroep

31 - ma **ONLINE** - Lezing: Kees Voorhoeve over Plato

Assen

zie website

Informatie via de adressenlijst (pag. 146)

Den Haag

3 - ma *De filosofie en ervaringen van Franklin Merell-Wolf*, 19:30-21:30, Thea Deege

5 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman

Activiteitenagenda

Agenda loges en centra

Oktober 2022 (vervolg)

Den Haag (vervolg)

- 8 - za **ONLINE** - *Meditatie Stem van de stilte*, 10:30-13:00 (10:15 inloggen), Ineke Vrolijk
- 8 - za **ONLINE** - *Geheime Leer Deel 3*, 14:00-16:30, Ineke Vrolijk
- 12 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman
- 17 - ma **ONLINE** - *Age of transformation*, 19:30-21:30, Tim Wyatt
- 19 - wo **ONLINE** - Helende Kring, 19:30-20:00, Marijke Trouw
- 19 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman
- 19 - wo *Beginnels van de Esoterische Filosofie*, (G. de Purucker), 19:30-22:00, Yvonne de Kroes
- 26 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman
- 31 - ma *Slapende sferen en de brieven die me hebben geholpen (Judge)*, 19:30-21:30, Thea Deege

Haarlem

- 25 - di 20:00 uur
Informatie via de adressenlijst (pag. 146)

Naarden

- 2 - zo Centrale Groep, Ashrama, 14:00
- 8 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00
- 9 - zo Zelftransformatiegroep, Ashrama, 14:00
- 16 - zo Verdiepingsgroep, Ashrama, 14:00
- 22 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00
- 25 - di **ONLINE** - Kennismaking met Theosofie-, 19:30

Nijmegen

- 2 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen
- 4 - di *Spirituele filosofie*, cursus o.l.v. Jan Schoorl zaal Jewel Heart, Nijmegen
- 6 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen
- 16 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen
- 18 - di *Spirituele filosofie*, cursus o.l.v. Jan Schoorl zaal Jewel Heart, Nijmegen
- 20 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen
- 27 - do **Online** - Tetraktys-filosofie-groep
- 30 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen

Roermond

- 13 - do **ONLINE** - Theosofie voor gevorderde beginners
- 16 - zo Gespreksgroep, Groep Innerlijke ontwikkeling, Annie Besant; *het pad van leerlingschap*
- 20 - do **ONLINE** - Nieuwe studiegroep voor beginners
- 30 - zo Studiegroep voor gevorderden, boek *bron van het occultisme*

Rotterdam

- 4 - di Rondetafelgesprek
- 11 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk
- 18 - di *Burgerlijke ongehoorzaamheid en geweldloosheid*, Siewert Haverhoek
- 25 - di *Bhagavad Gita*, deel 14 van 18 door Eric Jagermath

Utrecht

- 3 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur
- 7 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 7 - vr **ONLINE** - *Studie Geheime Leer*, Ineke Vrolijk, 13:30 - 15:00 uur
- 7 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:00 uur
- 10 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur
- 14 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 17 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur
- 21 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 21 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven, 13:00 - 15:00 uur
- 21 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:00 uur
- 21 - vr *Theosofie als vereniging, vereniging als theosofie*, lezing, Rico Sneller, 20:00 uur
- 31 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

Zeeland

- 2 - zo Studiegroep Uitzicht door Inzicht, inleiding door Monique Dommanschet over het onderwerp "*Hoe bouwen we vanuit de oude esoterische traditie een hedendaagse levensvisie op? Een pad van Zelf-realisatie.*"

Zwolle

- 11 - di Healing Circle Ritual, gevolgd door studie uit het boek van Vic Hao Chin, *Het proces van zelftransformatie*
- 25 - di Raadpleeg website

Agenda loges en centra

November 2022

Amersfoort

- 7 - ma Studiemiddag
- 14 - ma Meditatie, Genezingsdienst

Apeldoorn

- 3 - do Studieavond boek *Bewustzijn scheidt vrede*, van Christina von Dreien

Activiteitenagenda

17 - do Studieavond boek *Bewustzijn schept vrede*, van Christina von Dreien

Arnhem

2 - wo **ONLINE** - Studiegroep *Geheime Leerdeel I* (3), Ineke Vrolijk

7 - ma Studiegroep *Geheime Leer deel I* (3), Ineke Vrolijk

9 - wo Gespreksgroep

14 - ma Lezing – staat nog open

16 - wo **ONLINE** - Studiegroep '*De mystieke weg van Plato*' (3)

21 - wo Studiegroep '*De mystieke weg van Plato*' (3)

23 - wo Gespreksgroep

28 - ma Mindfulness meditatie (3) Ineke Vrolijk

Assen

zie website

Informatie via de adressenlijst (pag. 146)

Den Haag

2 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman

9 - wo Basiscursus theosofie, 19:30-21:00, Ria Schopman

12 - za **ONLINE** - *Meditatie Stem van de stilte*, 10:30-13:00 (10:15 inloggen), Ineke Vrolijk

12 - za **ONLINE** - *Geheime Leer Deel 3*, 14:00-16:30, Ineke Vrolijk

14 - ma *Zet bewust je cellen in*, 19:30-21:00, Saskia Bosman

16 - wo **ONLINE** - Helende Kring, 19:30-20:00, Marijke Trouw

16 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie*, (G. de Purucker), 19:30-22:00, Yvonne de Kroes

21 - ma *De spirituele aspecten van voeding en het belang daarvan voor de ontwikkeling van de Mens*, 19:30-22:00, Frank Tuinstra

28 - ma *DNA*, 19:30-22:00, Saskia Bosman

Haarlem

22 - di 20:00 uur

Informatie via de adressenlijst (pag. 146)

Naarden

5 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00

6 - zo Centrale Groep, Ashrama, 14:00

13 - zo Zelftransformatiegroep, Ashrama, 14:00

19 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00

20 - zo Verdiepingsgroep, Ashrama, 14:00

29 - di **ONLINE** - Kennismaking met Theosofie~, 19:30

Nijmegen

1 - di *Spirituele filosofie*, cursus o.l.v. Jan Schoorl zaal Jewel Heart, Nijmegen

3 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen

13 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen

15 - di *Spirituele filosofie*, cursus o.l.v. Jan Schoorl zaal Jewel Heart, Nijmegen

17 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen

24 - do **Online** - Tetraktys-filosofie-groep

27 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen

29 - di *Spirituele filosofie*, cursus o.l.v. Jan Schoorl zaal Jewel Heart, Nijmegen

Roermond

13 - zo Gespreksgroep, Groep Innerlijke ontwikkeling. Annie Besant; *het pad van leerlingschap*

17 - do **ONLINE** - Nieuwe studiegroep voor beginners

24 - do **ONLINE** - Theosofie voor gevorderde beginners

27 - zo Studiegroep voor gevorderden, boek *bron van het occultisme*

Rotterdam

1 - di Rondetafelgesprek

8 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk

15 - di *De schijnbare paradox van "Het Lot" en "De Vrije wil"*, Gerold Kort

22 - di *Bhagavad Gita*, deel 15 van 18 door Eric Jagernath

29 - di *De mens werd tijdens de 'vierde Ronde' op een stoffelijk fysieke wereld geboren*, Hans van Aurich

Utrecht

4 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

4 - vr **ONLINE** - *Studie Geheime Leer*, Ineke Vrolijk, 13:30 - 15:00 uur

4 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:00 uur

7 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

11 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

14 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

18 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

18 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven, 13:00 - 15:00 uur

18 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:00 uur

18 - vr *De onvermijdelijke herijking van ons mens en wereldbeeld*, lezing, Klaas van Egmond, 20:00 uur

21 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

25 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur

28 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur

Zeeland

6 - zo Studiegroep Uitzicht door Inzicht, inleiding door Wilma v.d. Does over het onderwerp "*Van jezelf houden*"

Zwolle

8 - di Healing Circle Ritual, Vic Hao Chin (studie)

22 - di Studie uit :Barborka - *het Goddelijk Plan*, met Wies Kuiper

Activiteitenagenda

Agenda loges en centra

December 2022

Amersfoort

- 5 - ma *Het Evangelie van Thomas, toegelicht vanuit theosofie, Zenen TAO*, lezing door Guido Lamot
- 12 - ma Lichtfeest (Wilt u een witte kaars met standaard meenemen?)

Apeldoorn

- 1 - do Studieavond boek *Bewustzijn schept vrede*, van Christina von Dreien
- 15 - do Lichtfeest

Arnhem

- 5 - ma Studiegroep *Geheime Leer deel I (4)*, Ineke Vrolijk
- 7 - wo **ONLINE** - Studiegroep *Geheime Leerdeel I (4)*, Ineke Vrolijk
- 7 - wo Gespreksgroep
- 12 - ma Lezing, *De Gulden Snede en het Oneindige*, Ronald van Vierzen
- 19 - ma Studiegroep *'De mystieke weg van Plato' (4)*
- 21 - wo **ONLINE** - Studiegroep *'De mystieke weg van Plato' (4)*
- 21 - wo Gespreksgroep

Assen

zie website
Informatie via de adressenlijst (pag. 146)

Den Haag

- 10 - za **ONLINE** - *Meditatie Stem van de stilte*, 10:30-13:00 (10:15 inloggen), Ineke Vrolijk
- 10 - za **ONLINE** - *Geheime Leer Deel 3*, 14:00-16:30, Ineke Vrolijk
- 12 - ma *Lichtfeest* (voor loge leden), 19:30-21:00, Ria Schopman
- 14 - wo **ONLINE** - Helende Kring, 19:30-20:00, Marijke Trouw
- 14 - wo *Beginselen van de Esoterische Filosofie*, (G. de Purucker), 19:30-22:00, Yvonne de Kroes

Haarlem

- 20 - di 20:00 uur
Informatie via de adressenlijst (pag. 146)

Naarden

- 3 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00
- 4 - zo Centrale Groep, Ashrama, 14:00
- 10 - zo Zelftransformatiegroep, Ashrama, 14:00
- 17 - zat Meditatiegroep, St. Michael's House, 14:00

Nijmegen

- 1 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen
- 11 - zo *Aan de voeten van de meester*, gespreksgroep o.l.v. Willy Lammers zaal De Vuurvlieg, Nijmegen
- 13 - di *Spirituele filosofie*, cursus o.l.v. Jan Schoorl zaal Jewel Heart, Nijmegen

- 15 - do Joy Mills, *Van innerlijke naar uiterlijke transformatie*, leesgroep o.l.v. Pauline van Tol, gebouw Jewel Heart, Nijmegen

- 15 - do Kerstbijeenkomst

Roermond

- 11 - zo Gespreksgroep, Groep Innerlijke ontwikkeling, Annie Besant; *het pad van leerlingenschap*
- 15 - do **ONLINE** - Nieuwe studiegroep voor beginners
- 18 - zo Studiegroep voor gevorderden, boek *bron van het occultisme*
- 22 - do **ONLINE** - Theosofie voor gevorderde beginners

Rotterdam

- 6 - di Rondetafelgesprek
- 13 - di *Het Edele achtvoudige pad*, Ineke Vrolijk
- 20 - di *Synergie tussen spiritualiteit, wetenschap, kunst, healing en natuur.*, Guido Lamot

Utrecht

- 2 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 2 - vr **ONLINE** - *Studie Geheime Leer*, Ineke Vrolijk, 13:30 - 15:00 uur
- 2 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:00 uur
- 6 - di Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur
- 9 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 12 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur
- 16 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 16 - vr Studie Het Tibetaanse boek van Leven en Sterven, 13:00 - 15:00 uur
- 16 - vr Meditatiegroep Wouter v. Beers, 19:00 uur
- 19 - ma Raja Yoga, Ildiko Flesch, 19:30 - 22:30 uur
- 23 - vr Raja Yoga beginners, Ildiko Flesch, 9:30 - 12:30 uur
- 23 - vr *Lichtfeest, viering van de Zonnewende* met een bijdrage van José Versteeg, Besloten bijeenkomst, 17:00 uur

Zeeland

- 4 - zo Studiegroep Uitzicht door Inzicht, inleiding voor Antiena Reiding over het onderwerp "Euthanasie, de geestelijke en stoffelijke mens"

Zwolle

- 13 - di Lichtfeest

Verdere info zie de adressenlijst achterin deze *Theosofia*, overige info over NL bijeenkomsten www.theosofie.nl/bijeenkomsten/loges/

**Het bewandelen van het pad naar zelf-transformatie:
Internationale bijeenkomst van jong theosofen in Naarden
Pauline van Tol en Elmer Overdevest**

Pauline is aan het begin van haar studententijd voor het eerst in aanraking gekomen met theosofie. Sindsdien heeft ze veel persoonlijk onderzoek gedaan naar verschillende religies en esoterische tradities. Ze is officieel lid van de TVN sinds 2019 en is betrokken bij de Centrum Nijmegen.

Elmer is de laatste jaren veel bezig geweest met het hermetisme en esoterische tradities en kwam zo in zijn zoektocht bij de theosofie terecht eind 2020. Hij is sinds februari 2021 lid van de TVN en sinds mei dit jaar ook van Loge Den Haag.

Reeds een aantal jaren - de laatste conferentie was in Brazilië in 2017 - lagen er plannen op tafel voor het organiseren van een nieuwe bijeenkomst voor jong theosofen. Hoewel de pandemie in eerste instantie roet in het eten gooide, werd eind 2021 toch van start gegaan - onder leiding van een 4-koppig internationaal organisatiecomité - met de organisatie van een samenkomst op het mooie terrein van het Internationaal Theosofisch Centrum (ITC) in Naarden.

De bijeenkomst ging van start op vrijdag 3 juni, nadat een groep van zo'n 30 jong theosofen - waaronder beide auteurs - van bijna elk continent naar Nederland was afgereisd. We begonnen met een plenaire introductie waarin we elkaar beter leerden kennen en het gesprek werd gevoerd over de betekenis van 'zelf-transformatie'. Dit gaf mooie inzichten en bovendien inspiratie om onderling verder uit te wisselen. We sloten de dag af met een mooie wandeling over het terrein en een rondleiding door St.-Michaels House. Er stond een vol programma op de planning.

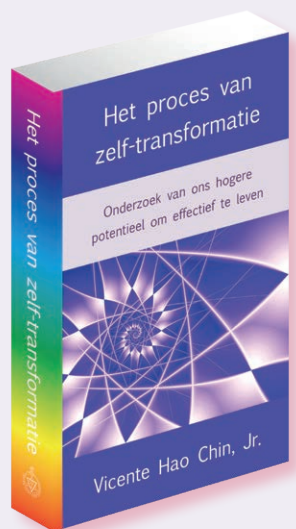
Na de eerste nacht en een goed ontbijt gaf International President Tim Boyd zijn visie op het thema 'zelf-transformatie'. We leerden dat zelf-transformatie niet mogelijk is zonder bewustzijn (*awareness*) en werkelijk aanwezig zijn. In de vervolgworkshop van Vicente Hao Chin Jr. - auteur van het boek *Het proces van zelf-transformatie* - kregen we inzicht in hoe we ons bewustzijn en onze ademhaling konden gebruiken om ook daadwerkelijk veranderingen binnen onszelf teweeg te brengen door een methode genaamd *processing*. Het was het begin van een 4-daagse reis waarin we leerden hindernissen op ons pad te herkennen en los te laten. Tijdens het werken in de tuinen van het ITC in de middag kregen we de ruimte alles op ons in te laten werken. Dat moment van rust was nodig voordat een laatste workshop die middag zou beginnen - een gezamenlijke brainstorm en discussie over wat het betekent een jong theosoof te zijn en over zijn rol binnen de TS.

Op de zondagmorgen nam een aantal jong theosofen zelf het woord en gaf een aantal korte lezingen over zelf-transformatie binnen verschillende tradities, waaronder het Tibetaans boeddhisme en de Yoga Sutra's van Patanjali. De inspirerende lezingen werden gevolgd door een workshop van Vicente waarin we daadwerkelijk aan de slag

mochten met onszelf en onze conditioneringen in de vorm van *push buttons*. In de middag werd de tuin verder onder handen genomen. Een uiting van dienstbaarheid, één van de drie pijlers naast studie en meditatie, waarover we later die middag meer zouden uitwisselen tijdens een workshop. De dag eindigde met een informele zitting met Tim Boyd, waarin vrij werd uitgewisseld en vragen werden gesteld.

De maandag, en tevens laatste volle dag, begon met een vervolgworkshop van Vicente over het ontwikkelen van effectieve relaties. Hierin leerden we dat zelfbewustzijn ook van invloed is op onze relaties met anderen, nóg een reden om het proces van zelf-transformatie aan te gaan. Echter, gedurende de conferentie merkten we dat onderlinge relaties al steeds sterker werden, een gevoel van eenheid bloeide langzaam op. Een teken van onze eigen zelf-transformatie? We merkten dat de gezamenlijke uitwisseling tijdens workshops, het samen werken aan een gemeenschappelijk doel in de tuinen van het ITC en de ontspanning in de avonden met muziek of een spel de groep langzaam tot een hechte gemeenschap maakten. De laatste workshop beeldde deze gemeenschapszin prachtig uit: met z'n allen werkten we aan verschillende kleurrijke schilderijen, waarin elke krijtstreep door een andere hand was gemaakt.

Op de laatste dag inspireerde Vicente ons voor de laatste keer met zijn wijsheid over de verschillende stadia van spirituele ontwikkeling en het belang van meditatie. Net zozeer als zelfbewustzijn een belangrijke rol speelt in ons proces van zelf-transformatie, is meditatie onmisbaar in de ontwikkeling van meer zelfbewustzijn. Echter, in één van de workshops was de vraag gerezen of dit alleen voor onszelf gold. Een groep van deelnemers had nagedacht over de missie van de jong theosofen: een gemeenschap van jonge zoekers te inspireren in de zoektocht van het leven. Hadden we hier de kern van zelf-transformatie te pakken? Wellicht gaat zelf-transformatie niet enkel over onszelf. Wanneer wij transformeren, ons ware Zelf steeds meer naar buiten schijnt, verandert onze omgeving langzaam mee. Dát is de werkelijke betekenis van zelf-transformatie.

Oude wijsheid in de Perzische traditie Rasoul Sorkhabi

Rasoul Sorkhabi PhD, is hoogleraar in de geologie aan de Universiteit van Utah. Zijn leven omvat zowel Oost als West, aangezien hij in Iran, India, Japan en de VS heeft gewoond en gestudeerd. Dit artikel verscheen in *Quest*, winter 2021.

Misschien wel de belangrijkste bijdrage die H.P. Blavatsky aan het intellectuele en spirituele discours van de late negentiende eeuw leverde, was haar nadruk op één enkele 'wijsheidsreligie' die in verschillende culturen en religieuze tradities wordt aangetroffen. Het woord 'theosofie' verwijst in haar ogen naar deze 'wijsheidsreligie'. In haar boek *De Sleutel tot de Theosofie* (1889) traceert ze de oorsprong van dit woord (theosophia = goddelijke wijsheid) tot Ammonius Saccas, een Alexandrijnse filosoof uit de derde eeuw na Christus. Ze vergeleek het met het Sanskriet woord brahm-vidya. Het idee dat deze 'wijsheidsreligie' in alle culturen voorkomt, motiveert ons om de juwelen van verschillende spirituele tradities te verkennen. Dit artikel deelt enkele weinig bekende aspecten van de literatuur over 'wijsheidsreligie' van het oude Perzië. (Alle hier geciteerde vertalingen zijn van de auteur, tenzij anders vermeld.)

Gekoesterde boeken aan het koninklijk hof

Het is bekend dat de religie van Zoroaster de belangrijkste religie van het oude pre-islamitische Perzië (ook Iran genoemd) was. Tegenwoordig is dit een minderheidsreligie in Iran en veel Zoroastriërs wonen in India, waar ze Parsi's worden genoemd (letterlijk 'Perzen'; Contractor, 2003). Het zou echter onjuist zijn om aan te nemen dat het zoroastrisme de enige religieuze of spirituele traditie was in het oude Perzische rijk dat een uitgestrekt gebied besloeg tussen het Romeinse rijk in het westen en het Chinese keizerrijk in het oosten. Zelfs de Perzische hoven stonden open voor uiteenlopende ideeën. Herodotus schrijft in de vijfde eeuw voor Christus, tijdens de Perzische Achaemenidische dynastie, in zijn *Historiën: Geen enkel ras is zo bereid om buitenlandse gebruiken over te nemen als de Perzen* (Herodotus, 63).

De Perzische koningen schijnen in het bezit te zijn geweest van een kostbaar boek, dat hun werd voorgelezen als raad of troost. De oudste verwijzing naar dit boek is te vinden in het oudtestamentische boek *Ester*. Volgens de Bijbel was Ester de Joodse koningin van de Achaemenidische koning Ahasveros (Xerxes) die van 486 tot aan zijn dood in 465 voor Christus regeerde 'van India tot Ethiopië'. (De versie van *Ester* in de *Septuagint*, het Griekse Oude Testament, verwijst naar deze koning als Artaxerxes,

de jongste zoon van Xerxes.) Het boek *Ester* zegt: *Die nacht kon de koning niet in slaap komen. Daarom gaf hij bevel de kronieken te brengen, het boek met de gedenkwaardige gebeurtenissen van het Rijk. Daaruit liet hij zich voorlezen.* (Ester 6:1, NBG 2004). We hebben ook onafhankelijk bewijs voor dit boek in het werk van een Griekse geleerde uit dezelfde tijd. In zijn *Persica* verwijst Ctesias van Caria, een hofarts van Artaxerxes II (die regeerde van 404 tot 358 v.C) naar de *koninklijke perkamenten* of *koninklijke lederen verslagboeken* als een van zijn bronnen aan het hof (Schmitt).

Dit boek (of boeken) is niet bewaard gebleven, maar we kunnen met een redelijke mate van vertrouwen over de inhoud ervan speculeren. Het lijkt erop dat het koninklijke boek twee versies of delen had: scheppingsmythen en geschiedenissen van koningen enerzijds en wijsheidsleringen en ethiek anderzijds.

De mythologische en historische delen gaven verslagen en lessen uit de geschiedenis, vooral aan koningen. Het bijbelboek *Ezra*, dat documenteert hoe Cyrus de Grote (stichter van de Achaemeniden dynastie) de Joden uit hun gevangenschap in Babylon bevrijdde en hen in 538 v.Chr. terugstuurde naar Jeruzalem om hun tempel te herbouwen, vermeldt ook dat deze geschiedenis werd opgetekend in een Perzisch hofboek (*Ezra* 1).

Het ethische en contemplatieve deel van dit boek bood praktische wijsheid en spirituele levensfilosofie, niet alleen voor het koninklijk hof maar ook voor gewone mensen. In zijn *Historiën* wijdt Herodotus enkele pagina's aan 'bepaalde Perzische gewoonten en gebruiken'. Hij schrijft bijvoorbeeld:

Het oprichten van standbeelden, tempels en altaren is onder hen geen geaccepteerde praktijk, en iedereen die zoiets doet wordt als een dwaas beschouwd, omdat, naar men aanneemt, de Perzische religie niet antropomorf is zoals de Griekse. Zeus, in hun systeem, is de hele cirkel van de hemel, en ze offeren aan hem op de toppen van de bergen. Ze aanbidden ook de zon, de maan en de aarde, het vuur, het water en de wind... Het is de aanbidder niet toegestaan te bidden voor een persoonlijke of privé-zegen, maar alleen voor de koning en voor het algemeen welzijn van de gemeenschap, waarvan hij zelf deel uitmaakt...

De periode van de opvoeding van een jongen beslaat de leeftijd van vijf tot twintig, en hen worden slechts drie dingen geleerd: paard te rijden, de boog te gebruiken en de waarheid te spreken... Ze vinden het vertellen van leugens schandelijker dan wat dan ook (Herodotus, 61-64).

Herodotus verwijst ook naar de 'magiër', de zoroastrische priester. Dit woord is de oorsprong van het huidige woord magie; het houdt ook verband met het verhaal van de drie wijzen uit het Oosten die de pasgeboren Jezus in Bethlehem bezochten (*Mattheüs* 2:1-12).

Deze twee delen van het oude Perzische hofboek werden genoemd in andere documenten, die zelfs na de komst van de islam in de zevende eeuw na Christus in Iran opdoken en bewaard bleven. Hier zal ik, om redenen die hieronder worden beschreven, deze twee onderdelen 'Big History' en 'eeuwige wijsheid' noemen.

Big History en zijn lessen

In de afgelopen twee decennia is Big History een populaire term en leergebied geworden - dankzij de inspanningen van historicus David Christian. Volgens de International Big History Association: *Big History probeert de geïntegreerde geschiedenis van de kosmos, de aarde, het leven en de mensheid te begrijpen, met behulp van het beste beschikbare empirische bewijs en wetenschappelijke methoden*. Deze kennis helpt ons vooral om onze culturele en intellectuele ontwikkeling in de grotere context van de natuurlijke geschiedenis van de wereld te plaatsen. Pogingen tot Big History zijn echter niet nieuw; ze gaan terug tot klassieke mythologieën en geschriften van de wereld, die natuurlijk de kennis en het denken van hun eigen tijd gebruikten.

De *Shahnameh* (of *Boek der Koningen*), samengesteld door de dichter Ferdowsi, is een episch werk. Ferdowsi, die in 1020 op tachtigjarige leeftijd stierf, heeft de laatste vier decennia van zijn leven aan dit boek besteed. Met 50.000 rijmende coupletten is dit het grootste epische werk dat ooit door één persoon is gecomponeerd. In tegenstelling tot de Griekse heldendichten, de *Ilias* en de *Odyssee*, of de Indiase heldendichten, de *Mahabharata* en de *Ramayana* die vertellen over een bepaalde periode, oorlog of held, presenteert de *Shahnameh* een enorme uitgestrektheid van tijd en ruimte (Davis, xiii). Het begint met de verschijning van de eerste mens – Kayumars, de eerste koning, die in een grot woonde en dierenhuiden droeg – en eindigt met de dood van de laatste koning van de Sassaniden tijdens de invasie van de moslim Arabieren in de zevende eeuw. Al met al beschrijft het boek een periode van 3962 jaar, deels mythe en deels geschiedenis (Robinson, 153-54).

Een pagina uit het geïllustreerde manuscript van de *Shahnameh* ("Het Boek der Koningen") in opdracht van prins Baysonghor in Iran 1430.

De zoon van Kayumars wordt gedood door Ahriman (de duivel), en zo begint het kosmische conflict tussen goed en kwaad, een zoroastrisch motief dat de rode draad wordt die door de hele *Shahnameh* loopt. In dit perspectief moeten mensen ernaar streven om aan de kant van het goddelijke licht (Ahura Mazda) te staan, dat wordt gekenmerkt door *goede gedachten, goede woorden en goede daden*.

Geografisch beslaat de *Shahnameh* de hele bewoonbare wereld die de ouden kenden: China, Centraal-Azië (Turan), India, Iran, de Grieks-Romeinse wereld en het Arabische schiereiland.

De *Shahnameh* verscheen niet in een vacuüm. Het boek was gebaseerd op pre-islamitische Perzische archieven, met name de *Khotay Namak* (*Koninklijk Boek*),

samengesteld tijdens het bewind van de Sassanische koning Khosrow I, die regeerde van 531 tot 579. Dit boek was een populair werk van Big History in de klassieke tijd. De Griekse dichter en historicus Agathias, die in de zesde eeuw aan het hof van de Byzantijnse keizer Justinianus I diende, stelde zijn *Geschiedenissen* samen deels gebaseerd op de *Khotay Namak*. Na de opkomst van de islam werd de *Khotay Namak* door verschillende personen in het Arabisch vertaald en vormde het een belangrijke informatiebron voor algemene geschiedenissen (*tawarikh*) die in het Arabisch waren geschreven.

Wat het meest interessant is in de *Shahnameh*, voor zover het de wijsheidsreligie betreft, is de manier waarop Ferdowsi de verhalen componeert. Om de termen van Aristoteles te gebruiken, verdeelt hij het verhaal in drie fasen: *theos* (of *logos*: het verhaal zelf), *pathos* (emotie) en *ethos* (ethiek). Elk belangrijk verhaal begint met de herinnering en lofprijzing aan de Ene God, die de bron is van alles - de hemelen, de aarde, het leven en de wijsheid (*kherad*). Zelfs als Ferdowsi verwijst naar brieven geschreven door de koningen en helden, beginnen deze brieven ook vaak met theologie.

Het grootste deel van het verhaal gaat verder met de 'daden en plichten' van moed, hard werken, gerechtigheid en goedheid - allemaal kwaliteiten van ridderlijkheid. Tegen het einde van het verhaal becommentarieert Ferdowsi de vergankelijke aard van het leven en van deze wereld: niets heeft een vast of blijvend bestaan; alles gaat voorbij; deze wereld is als een herberg

gebouwd in de wildernis; geniet van het leven en laat anderen er ook van genieten; doe je best en plant zaden van goedheid. Hier zijn twee citaten:

Dit is de manier van de wereld:

Zij doet ons opstaan uit het stof en verstrooit ons dan op de wind.

Leef nu in vreugde met je geliefde,

en denk na over hoe deze wereld draait en beweegt:

Zij tilt een mens naar de hoogten van plezier en werpt hem dan onder de grond.

De wereld schaamt zich er niet voor om dit te doen.

Deze contemplatie van de voorbijgaande aard van het leven en de overtuiging dat het het beste is om dit uur te koesteren, werd later ontwikkeld in de *Rubaiyat* van Omar Khayyam, een reeks Perzische kwatrijnen die in het Engels zijn vereeuwigd door de vers-vertaling van Edward FitzGerald (1855). Hier zingt FitzGerald de regels van Omar Khayyam:

*Ach, maak het beste van wat we nog kunnen uitgeven.
Voordat ook wij in het stof afdalen:
stof tot stof, en onder het stof te liggen,
zonder wijn, zonder liederen, zonder zanger en - zonder einde!*

De eeuwige filosofie

Het is de eeuwwisseling van de negende eeuw na Christus. De Abbasidische kalief Harun al-Rashid, die het legendarische *Huis van Wijsheid (Bayt al-Hikma)* oprichtte in zijn hoofdstad Bagdad, is net overleden. Een van zijn zonen, Amin, is hem opgevolgd. Zijn andere zoon, Ma'mun, is de gouverneur van de uitgestrekte provincie Khorasan in het noordoosten van Iran. Ma'muns moeder en leermeester zijn Perzen. De Perzen steunen prins Ma'mun voor de troon tegen zijn broer in de hoofdstad. Lokale gouverneurs sturen kostbare geschenken naar Ma'mun. De gouverneur van Kabulstan (Kabul in Afghanistan) stuurt in plaats van materiële geschenken, een oude man Zooban genaamd.

Welke waardevolle dienst kan deze oude man bieden? vraagt de prins.

Zooban antwoordt: *Mijn wijsheid.*

Zooban blijft aan het hof van Ma'mun en moedigt de prins aan op te trekken en Bagdad in te nemen. In 813 trekt Ma'mun triomferend de hoofdstad binnen. Zijn heerschappij markeert het begin van de gouden eeuw van geleerdheid, vertalingen en wetenschap in de islamitische beschaving. Ma'mun wil Zooban belonen en biedt hem geld aan, maar Zooban zegt: *Ik wil iets dat veel waardevoller is dan geld.*

Ma'mun vraagt hem: *Wat?*

Zooban antwoordt: *Er ligt een boek verborgen in de ruïnes van het paleis van de Perzische koningen in Mada'en, in de buurt van Bagdad.*

De kalief geeft opdracht om te graven en het boek te zoeken, en inderdaad worden er bladen met geschriften gevonden in een verzegelde doos. *Wat voor boek is dit?* vraagt men.

Zooban zegt: *Dit boek heet Javidan Kherad (eeuwige filosofie; ook Khirad). Het is geschreven door Ganjur, de zoon van Ispandiyar, die de premier (vizier) was van de koning Iranshahr.*

De uitdrukking 'eeuwige filosofie' (*perennial philosophy*) werd in onze tijd gepopulariseerd door het gelijknamige boek van Aldous Huxley. De eerste regel in Huxley's boek zegt dat de uitdrukking *philosophia perennis* werd bedacht door de zeventiende-eeuwse Duitse filosoof Gottfried Wilhelm Leibniz. Maar het lijkt erop dat deze term, evenals een boek van dien aard, teruggaat tot de hoven van oude Perzische koningen.

Geleerden hebben Ganjur, de minister van Iranshahr, niet kunnen identificeren. Het lijkt een generieke naam te zijn, want *Ganjur* betekent 'schat', en *Iranshahr* was de naam van Iran tijdens de Sassanidische periode (224-651 AD).

Terug naar Zooban in de negende eeuw. De oude man neemt zijn gewenste boek mee naar huis, maar Ma'muns premier, Hassan ibn Fazl, wordt nieuwsgierig naar de inhoud en vraagt Zooban om het boek in het Arabisch te laten vertalen. Er wordt een geleerde ingehuurd die de Perzische taal van het Sassanidische tijdperk kent, en

Zooban geeft het eerste hoofdstuk ('dertig bladen' van het boek) af voor de Arabische vertaling. Dit hoofdstuk bevatte de uitspraken van koning Hooshang (de kleinzoon van Kayumars, de oorspronkelijke mens). Wat de rest van het boek betreft, zegt Zooban: *De resterende bladen bevatten een aantal geheimen die niet bekend mogen worden gemaakt.*

Zelfs deze gedeeltelijke Arabische vertaling zou zoveel indruk hebben gemaakt op Ma'mun dat hij, toen hij het manuscript voor het eerst opende om te lezen, zijn gebed uitstelde omdat hij zich er niet op kon concentreren voordat hij het boek uit had. De Arabische vertaling kwam in handen van de Perzische geleerde en hofbibliothecaris Ibn Miskawayh (932-1030 AD), die verschillende hoofdstukken toevoegde over de wijsheidsuitspraken van de vroege islamitische, Indiase en Griekse denkers. Ibn Miskawayh schreef ook een inleiding op het boek (het bovenstaande verhaal komt eigenlijk uit zijn inleiding). Het Arabische werk van Ibn Miskawayh, met nog steeds de originele Perzische titel *Javidan Kherad*, is bewaard gebleven en werd in 1952 in Egypte gedrukt. (Abdul Rahman Badawi, de uitgever van de moderne Arabische editie, noemde het *Al-Hikma Al-Khalidah* in het Arabisch, ondertiteld *Javidan Kherad*, beide betekenissen eeuwige filosofie.)

Het boek is drie keer in modern Perzisch vertaald: eerst door Sharaf al-din Qazwini in het dertiende-eeuwse Iran; ten tweede door Taqi al-Din Shushtrari tijdens het bewind van de Indiase Mogul-koning Jahangir (1605-1637), en ten derde door Shams al-Din Husayn Hakim tijdens het bewind van Aurangzeb in India (1652-1707). Al deze Perzische vertalingen zijn bewaard gebleven en zijn gedrukt in Iran en India.

De *Javidan Kherad* is niet in het Engels vertaald. Alleen het eerste hoofdstuk, de uitspraken van Hooshang, werd vertaald door Edward Henry Palmer (1840-1882), een fellow van St. John's College, Cambridge (Palmer, 1869). Palmer gebruikte de derde Perzische vertaling en vergeleek deze met een Arabisch manuscript in de bibliotheek van St. Augustine's College in Canterbury.

Door de jaren heen heb ik bij het lezen van passages uit de *Javidan Kherad* ook gedacht aan de gouverneur van Kabul en waarom hij Zooban naar het hof van de kalief stuurde. Ik wou dat Zooban genereus genoeg was geweest om het hele boek te delen, maar hij had waarschijnlijk zijn eigen redenen.

Hooshang was de derde koning van de Pishdadiaanse dynastie, de mythische eerste dynastie van Perzië. Het woord *pishdad* betekent 'eerste rechtvaardigheid' of 'vroegste

orde', en wordt in de *Shahnameh* beschreven als het eerste koninkrijk. Het is duidelijk dat wat in de *Javidan Kherad* is opgetekend niet echt door Hooshang is geschreven, maar zijn naam duidt op de oudheid van deze wijsheidsleringen in Perzië, aangezien men ook dacht dat Hooshang de persoon was die vuur ontdekte en het schrift uitvond. De volgende zijn de eerste regels van zijn uitspraken:

*De bron van alle dingen ligt in God, die ook het einde van alles is.
Succes en genade komen van God, die het waard is om geprezen te worden.
Wie zijn nederige begin kent, wordt dankbaar.
En wie zijn einde kent, wordt oprecht en nederig.
Wie begrijpt wat succes is, wordt niet arrogant, en
wie begrijpt wat genade is, accepteert, vertrouwt en veroorzaakt geen conflict.
Het hoogste dat mensen in deze wereld wordt geschonken, is wijsheid,
gelijk vergeving voor het hiernamaals is.*

Blavatsky en de *Javidan Kherad*

In haar belangrijkste werken, *Isis Ontsluierd* en *De Geheime Leer* bespreekt mevrouw. Blavatsky (HPB) de Zoroastrische religie, maar verwijst niet naar de *Javidan Kherad*. Blijkbaar kwam ze vooral in contact met het zoroastrisme toen zij en kolonel Henry Steel Olcott in 1879 naar India gingen en aankwamen in Bombay (Mumbai), waar veel Indiase parsi's wonen. De derde Perzische editie van de *Javidan Khirad* werd in 1876 in Bombay gedrukt door Maneckji Limji Hataria (1813-1890), een Indiase parsi, en hij overhandigde een exemplaar van deze editie aan mevrouw Blavatsky en kolonel Olcott bij hun aankomst in Bombay.

Blavatsky lanceerde het tijdschrift *The Theosophist* in Bombay (later verhuisde het naar Adyar). Dankzij Maneckji Hataria leerde Blavatsky dit boek kennen en schreef zij een recensie in het aprilnummer van 1882 van *The Theosophist*. (De recensie is niet ondertekend, maar volgens Boris de Zirkoff, redacteur van HPB's *Collective Writings*, kan het aannemelijk aan haar worden toegeschreven. (Zie zijn commentaar bij Blavatsky, *Collected Writings*, 3:463-64n.) HPB verwees ook naar de *Javidan Kherad* in een artikel uit 1882 over Zoroaster: *Er bestaat onder de Perzische Parsees een boek dat ouder is dan de huidige Zoroastrische geschriften. De titel is Javidan Kherad, of Eeuwige Wijsheid, een werk over praktische filosofie van magie met natuurlijke verklaringen. Thos. Hyde spreekt erover in zijn voorwoord bij Historia Religionis Veterum Persarum (De geschiedenis van de religies van de oude Perzen, 1700: Blavatsky, Zoroaster, 463-64). Later, in haar boek *Gems from the East* (1890), citeerde Blavatsky uitgebreid uit Palmers vertaling, waaronder het volgende: Vier dingen worden groter door gebruik: gezondheid, rijkdom, doorzettingsvermogen en lichtgelovigheid.*

De *Shahnameh* en de *Javidan Khirad* zijn twee schitterende voorbeelden van oude Perzische literatuur die veel te bieden hebben voor onze verlichting en ons welzijn in de moderne tijd. Zij verdienen meer studie en zelfs artistieke aandacht, want zoals Henry Corbin, de eminente Franse geleerde, ooit opmerkte: *Perzische mystiek kan ons helpen ons gevoel van schoonheid te herstellen die in de wereld van vandaag wordt aangevallen door een ware razernij van ontkenning en vernietiging* (Corbin, 236).

Bronnen

Badawi, A.R., ed. *Al-Hikmah al-Khâlidah, Jâvidân Khirad, of Abu Ali Ahmad ibn Muhammad Muskawayh*. Cairo: Maktab al-Najdh al-Misriyyah, 1952.

Blavatsky, H.P. *Gems from the East: A Birthday Book of Precepts and Axioms*. London: Theosophical Publishing Society, 1890.

———. 'The Javidan Kherad, or 'Eternal Wisdom'.' *The Theosophist* 3, April 1882: 180–81.

———. 'Zoroaster in 'History and Zarathushtra in the Secret Records.' In Boris de Zirkoff, ed. *H.P. Blavatsky: Collected Writings*, Vol. 3: 1881–82. Wheaton: Theosophical Publishing House, 1982: 449–68.

Contractor, Dinshaw, and Hutoxy Contractor. Zoroastrianism: History, Beliefs, and Practices. In *Quest* 91, no. 1 (Jan.-Feb. 2003): 4–9.

Corbin, Henry, *The Voyage and the Messenger: Iran and Philosophy*. Translated by Joseph H. Rowe. Berkeley, Calif.: North Atlantic Books, 1998.

Davis, D., trans. *Shahnameh: The Persian Book of Kings by Abolqasem Ferdowsi*. New York: Penguin, 2006.

Herodotus. *Historiën*. Diverse vertalingen.

Palmer, E.H. The Javidan Khirad; or, the Proverbial Philosophy of Ancient Persia. In *The Student and Intellectual Observer of Science, Literature, and Art* 2 (1869): 168–80.

Robinson, B.W. *The Persian Book of Kings: An Epitome of the Shahnama of Firdawsî*. London: Routledge-Curzon, 2002.

Schmitt, R., "Ctesias." In *Encyclopedia Iranica*, 6:441–46: <https://iranicaonline.org/articles/ctesias>- last updated Nov. 2, 2011.

Vertaling Marianne Plokker

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154 - 1074 VM Amsterdam - Telefoon: 020 676 56 72

E-mail: books@theosofie.nl - Website: www.theosofie.nl

Open: woensdag t/m zaterdag van 13:00 - 17:00 uur

Jaap Vos

ZIJN IS

100 bladzijden, hardcover

Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland

ISBN: 9789061751014 - prijs € 10,00

Wereldwijd bestaan bibliotheken met gigantische hoeveelheden boeken, vol met data. Dit boek beoogt al het geschrevene te comprimeren tot het uiterste minimum om de innerlijke bron te raken. Het is als het ware *Een boek dat geen boek wil zijn*. En vanwege de esthetische vormgeving zou je het ook kunnen beschouwen als een kunstwerk. Het vraagt meditatieve aandacht van de lezer, en geduld om te zoeken naar de Waarheid in het Zelf. Het zoeken naar Waarheid adhv *De Geheime Leer* inspireerde de schrijver. Metafysica niet in lange verhandelingen maar in Kernwoorden, ontdek het Zelf. Dit werk verdient om te worden gepubliceerd, voor alle Theosofen, en voor iedereen die het bevatten kan.

Joan Slagers

Een onstuitbaar verlangen

De werking van de ziel in onze relaties

328 bladzijden, softcover

Cyclus, Antwerpen - Apeldoorn, 2019

ISBN: 9789085750796 - Prijs € 24,95

Waarom gaan we voortdurend relaties aan? Waar komt toch dat onstuitbare verlangen vandaan om ons steeds weer met een ander te willen verbinden? Dit boek beschrijft de bron van dit verlangen, en op de invloed van de ziel op onze relaties. De ziel wil altijd naar de grote Eenheid toe groeien. Het mannelijke en het vrouwelijke vormen deze eenheid. Maar we brengen er in onze relaties niet zo veel van terecht, omdat ons ego de overhand heeft. Daardoor slaan we de plank nogal eens mis. Kijkend door de ogen van de ziel groeien onze inzichten en onze liefde.

Dalai Lama

Vrij van religie

Een pleidooi voor vrede, compassie en welzijn

186 Pagina's, hardcover

Milinda Uitgevers, Rotterdam, 2e dr. 2014

ISBN: 99789056702953 - Prijs € 14,95

Om een harmonieuze en vreedzame wereld te bouwen, hebben we meer nodig dan alleen tolerantie en begrip tussen de verschillende religies. De Dalai Lama wil mensen stimuleren hun fundamentele menselijke waarden te ontwikkelen. Iedereen die vervulling, welzijn en geluk wil bereiken, dient fundamentele menselijke waarden als compassie, vergeving, geduld en tolerantie te cultiveren. Het tweede deel van het boek gaat over de praktische training van de geest, oefeningen om onze innerlijke waarden te ontwikkelen.

Viveka Cudamani of Het kroonjuweel van wijsheid Jenny Baker

Jenny Baker is voorzitter van de Engelse Afdeling van de Theosophical Society (TS).

Onderstaand de lezing die zij in 2014 gaf op het congres van de Europese Federatie van de TS in Barcelona.

Dit artikel wordt in twee delen geplaatst, hierbij het eerste deel

Inleiding

De *Viveka - Cudamani of Het kroonjuweel van wijsheid* is, samen met de *Upanishads* en de *Bhagavad Gita*, één van de oude heilige teksten die veel mensen eeuwenlang op hun spirituele pad hebben geïnspireerd. De term 'kroonjuweel van wijsheid' is een vertaling van 'viveka cudamani' uit het Sanskriet (zie de noot onderaan dit artikel).

Wanneer de tekst werd geschreven, en door wie, is onbekend, maar algemeen wordt aangenomen dat Sri Adi Shankaracharya de auteur was. Wie was hij? Volgens het esoterische boeddhisme zag Gautama Boeddha na zijn dood af van dharmakaya (dit is het hoogste van de drie gewaden uit het mahâyâna-boeddhisme) en van nirvana. Hij zou vijftig jaar later herboren zijn als Shankaracharya, de grootste Vedanta-leraar in India, om redenen van karma en filantropie. Men zegt wel dat Shankaracharya in alle opzichten gewoon de Boeddha was, in een nieuw lichaam.

In haar boek *The Mystery of Buddha* schrijft H.P. Blavatsky (HPB): *Hoewel die uitdrukking in mystieke zin waar is, kan de manier van formuleren misleidend zijn als die niet nader wordt toegelicht. Shankaracharya was zeker een boeddha, maar hij was nooit een reïncarnatie van de Boeddha, hoewel het astrale ego van Gautama, of eerder zijn natuur, op een mysterieuze manier misschien geassocieerd kan worden met Shankaracharya. Ja, het was misschien het Ego, Gautama, in een nieuwe en aangepaste verpakking, die van een brahmaan uit Zuid-India.*

Op grond van de stijl en terminologie wordt tegenwoordig echter ook gedacht dat *Het kroonjuweel van wijsheid* werd samengesteld door een uitstekende Advaita-schrijver die enkele eeuwen na de grote Shankaracharya leefde, mogelijk in de late tiende eeuw.

Viveka

Het woord 'viveka' komt van het Sanskriet woord 'vic' dat 'ziften' betekent, en wordt meestal vertaald als 'spiritueel onderscheidingsvermogen'. Onderscheidingsvermogen is volgens het woordenboek 'goed oordeel' en 'inzicht'. Het woord 'cudamani' betekent 'kuif- of kroonjuweel'. Waar bevindt dat zich, en wat wordt ermee bedoeld? Volgens Raghavan Iyer wordt hiermee verwezen naar de rand boven het voorhoofd. Daar bevindt zich het vorstelijk juweel van zuiver inzicht en spirituele waakzaamheid.

In dit artikel worden de betekenissen van enkele belangrijke woorden en zinnen van de *Viveka Cudamani* onderzocht. Het boek is, net als veel oosterse heilige teksten, opgebouwd als een dialoog tussen een goeroe en een leerling. Het doel van dergelijke geschriften was de leerling instructies te bieden over hoe verlichting bereikt kan worden. De onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere: hoe de onvermijdelijk te ondervinden obstakels te overwinnen; hoe onderscheid te maken tussen het onware en het ware; aanwijzingen voor meditatie; onderricht in de filosofie van de Vedanta, zoals de guna's, de drie bestanddelen van de natuur (tamas, rajas en sattva); de vijf omhulsels van het bestaan (de pancha kosha's); de drie staten van bewustzijn (waken, dromen en de droomloze staat).

Shankaracharya zet ons denkvermogen direct vanaf het begin aan het werk als hij in vers 2 benadrukt hoe moeilijk het is om zelfrealisatie te bereiken: *Het is voor levende wezens moeilijk om als menselijk wezen geboren te worden; moeilijker nog om man te worden; nog moeilijker om Brahmaan te worden; nog zwaarder om toegewijd te zijn aan het spirituele pad van de Veda's; moeilijker om je te wijden aan het spirituele pad van de Veda's; moeilijker om op dat terrein lering te verwerven. Maar te raken aan het volledige onderscheid tussen Zelf en niet-zelf, je ware natuur direct te ervaren, bevrijd te zijn door gevestigd te zijn in het Zelf als het Absolute: dat kan alleen bereikt worden door goede daden, gedurende vele miljoenen levens.*

Zelfrealisatie neemt dus mogelijk miljoenen levens in beslag, en is voor de aspirant een moeilijk pad om te gaan. Hoe kan zelfrealisatie worden bereikt? Ons wordt verteld door te leren onderscheid te maken tussen het Zelf en het niet-zelf, door de vaardigheid of wijsheid van onderscheidingsvermogen te verwerven.

Hoe herkennen we het verschil tussen het Zelf en het niet-zelf?

In het tweede vers van het dertiende hoofdstuk van de *Bhagavad Gita* staat: *Weet dat ik de kenner van het veld ben in alle velden, o Bharata. Kennis omtrent het veld en de kenner van het veld, dat is naar mijn mening wijsheid (jnana).* In de technische taal van de Indiase filosofie wordt het menselijk lichaam het 'veld' genoemd, omdat de vruchten van handeling (karma) daar worden geoogst. De 'kenner van het veld', ofwel de geest van de mens, staat daar los van. Dit vers betekent dat God alwetend is; en dat het kennen van het veld en de kenner van het veld (de mens en zijn ware Zelf) de ware kennis van metafysica is.

Voor bevrijding en vrij zijn van lijden en gebondenheid is het nodig dat de mens het individuele zelf kan vereenzelvigen met het kosmische Zelf. Een dergelijke staat van innerlijke bevrijding tijdens het aardse leven heet 'jivanmukti'.

Hoe kunnen wij bevrijding bereiken?

Shankaracharya vertelt dat bevrijding bereikt kan worden door gebed, toewijding, mededogen, het doen van goede daden en door anderen te leiden langs het juiste pad. Hierbij is de leiding van een leraar die zelf verlichting heeft bereikt noodzakelijk. De eerste stap op de weg naar verlichting is als men zichzelf bepaalde vragen begint te stellen, zoals 'Wie ben ik?', 'Waarom ben ik hier?', 'Wat is het doel van het leven op aarde?', 'Wat doe ik met mijn leven?'. Als we een bevredigend antwoord op dergelijke vragen hebben, zullen we compassie, vrijheid, geluk en wijsheid leren ervaren.

Wat wordt bedoeld met vrijheid?

Vrijheid betekent meester te zijn over het denken. Dat is te bereiken door goede daden, door plichtsbetrachting en gebed, en door de waarheid over het Werkelijke te kennen. Zo overwinnen we de dood en worden we meesters in onsterfelijkheid.

Kennis van waarheid

Hoe verkrijgen we kennis van waarheid? Shankaracharya vertelt ons dat dat kan door het verlangen naar zintuiglijke genietingen te overwinnen, door onverschillig te worden voor winst of beloning voor ons handelen. We benaderen het ware echter niet door handelingen op zich (hoe verdienstelijk die ook mogen zijn), maar door naar binnen te kijken en te overpeinzen.

Het denken speelt een enorm belangrijke rol in de zoektocht naar waarheid, want het kan zowel bevorderend als belemmerend werken. In *De Yoga Sutra's van Patanjali* wordt uitleg gegeven over de bewegingen van het denkvermogen en hoe belangrijk het is om die tot rust te brengen door yoga te beoefenen. We kunnen het denken beschouwen als een oceaan die aan de oppervlakte altijd in beweging is, soms boos en gewelddadig als in een storm, en soms rustig wanneer slechts een zachte bries enkele rimpelingen in het water veroorzaakt. Onder de oppervlakte is de oceaan echter altijd in rust; in de diepte van de oceaan van het denken valt een diepe wijsheid te ontdekken.

Hoe kunnen we het denken tot rust brengen om de diepten van wijsheid te bereiken?

Volgens Shankaracharya door begeerteloosheid, door toewijding en mededogen, en door te mediteren op het ware Zelf. Hiervoor is studie van het zelf vereist, een diepe overtuiging dat al het leven één is, en dat spirituele waarheid nooit zal veranderen.

In vers 13 waarschuwt hij dat kennis van de werkelijkheid niet naar boven komt door rituelen als baden op heilige plaatsen, of door liefdadigheid of ademhalingstechnieken. Het gaat om meditatie, onder leiding van een leraar die de kennis heeft waarnaar men zoekt.

Wat is nodig voor de kennis van waarheid (de attributen)?

Om waarheid te leren kennen is VIVEKA of spiritueel onderscheidingsvermogen nodig: het vermogen om het ware van het onware te onderscheiden. In ons gewone dagelijkse leven maken we vooral onderscheid op de lagere niveaus: bij onze handelingen, in onze gedachten, met onze emoties. Zo kunnen we onnodig kritisch en

veroordelend zijn en veroordelen hebben: dat is niet het onderscheidingsvermogen dat hier bedoeld wordt. Het gaat bij spiritueel onderscheidingsvermogen om het kunnen waarnemen wat eeuwigblijvend is en wat niet. We komen tot het besef dat al het wereldse een begin en een einde heeft, en daarom als vergankelijk kan worden beschouwd. Alles wat sterft kan niet worden gezien als waar en blijvend; alleen dat wat nooit sterft kan 'waar' zijn. Spiritueel onderscheidingsvermogen vraagt ons om altijd waakzaam te zijn, zodat we erachter komen wat voorbijgaat en wat eeuwig is. We kunnen vervolgens het voorbijgaande loslaten en ons met al onze zielekracht richten op het eeuwige.

Het tweede dat nodig is om waarheid te leren kennen is VAIRAGYA of onthechting. Dat betekent dat we leren om neutraal te staan tegenover allerlei vormen van beloning, in dit leven en in de levens hierna. We staan onszelf toe om niet geraakt te worden door pleziertjes. Natuurlijk hebben we onze zintuigen nodig om te kunnen overleven, en het betekent ook zeker niet dat we geen vreugde in het leven zullen hebben, maar uitsluitend leven voor verlangens en pleziertjes, dat brengt geen geluk of spirituele voldoening.

Ons hogere levensdoel, het kennen van de werkelijkheid dat alles één is, kan worden bereikt door het verlangen naar en de gehechtheid aan het materiële los te laten. Vers 375 verwoordt dit als volgt: *O, wijs mens met onderscheidingsvermogen! Weet dat onthechting en spirituele kennis de twee vleugels zijn van de ziel. Alleen door die allebei te gebruiken kan de ziel als een vogel opstijgen en komen tot het toppunt van bevrijding.* Onthechting betekent dat je jezelf los kunt maken van elk object en van elke ervaring, hoe fijn die ook moge zijn. De beloning voor onthechting is kennis van het ware Zelf, en de vrede en gelukzaligheid die dit met zich meebrengt.

TOEWIJDING of devotie is eveneens een belangrijk attribuut. Shankaracharya definieert toewijding als het onderzoek naar je ware aard of, zoals sommigen het zeggen, het onderzoek naar de ware aard van het Zelf. Hoe onderzoeken we onze ware aard, ons Zelf? Door ons te wijden aan spirituele zaken als meditatie, door mededogen in praktijk te brengen, door een goeroe te volgen (dat wil zeggen iemand die zijn eigen Zelf heeft gevonden en die bereid is om anderen te begeleiden op het pad naar verlichting). Toewijding aan een spiritueel ideaal verdrijft de duisternis en somberheid van beperkende zelfliefde. Het is de uitweg uit het web van karma, naar het licht van puur bewustzijn, naar het vrij zijn van gebondenheid.

Andere attributen die nodig zijn om waarheid te leren kennen:

SHAMA, of innerlijke beheersing. Dit betekent dat men het denken voortdurend gericht kan houden op het doel, en kalm blijft onder alle omstandigheden, om rust in het denken te bewerkstelligen.

DAMA, of uiterlijke beheersing. Dit wordt omschreven als het zich in bescheidenheid aanbieden om de ander tot dienst te zijn, en dat men talenten positief inzet voor het welzijn van de mensheid.

UPARATI, ofwel het denken terugtrekken uit uiterlijkheden en zich concentreren op vrede en gelukzaligheid.

TITIKSA of verdraagzaamheid. Dit wordt wel beschreven als het vermogen om

onverschillig te worden voor de paren van tegenstellingen zoals bijvoorbeeld pijn en plezier, en dat zonder te klagen of gespannen te worden.

Al deze eigenschappen gaan gepaard met SHRADDA, vertrouwen in de leringen van de heilige geschriften, en SAMADHANA: een voortdurend in gedachten eenpuntig gericht zijn op het Absolute.

Wat is het denkvermogen?

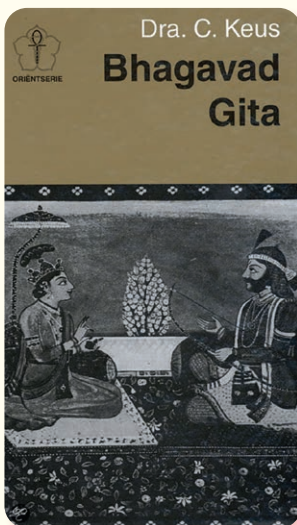
Het denkvermogen kan beschouwd worden als de verbinding tussen het lichaam en de ziel. Het denken heeft een tweevoudige aard: het kan onze vriend zijn door bij te dragen aan de bevrijding van de ziel, maar het kan ook als vijand fungeren door juist de verbinding met het fysieke lichaam vast te houden.

Hoe bevrijden we onszelf uit gebondenheid? Hoe vinden we waarheid?

Het eerste om te doen is al onze sympathieën en antipathieën terzijde plaatsen; vervolgens met hart en ziel volhouden met zich onthechten, en spiritueel onderscheidingsvermogen verder te ontwikkelen. Shankaracharya spreekt in dit verband over het zuivere denken dat sattvisch van aard is (rein, waar, harmonisch), terwijl het lagere denken beheerst wordt door *tamas* (starheid) en *rajas* (beweeglijkheid). Als het licht van de ziel door een zuiver en onbedorven denkvermogen schijnt, dan is het smetteloos en stralend. Een onzuiver denkvermogen dimt echter het licht en verhindert het te stralen.

Hoe kan het denken gezuiverd worden?

Het is in de eerste plaats belangrijk om het denken stil en rustig te laten worden, vastberaden en moedig, en alleen spirituele verlangens te koesteren. Dat vraagt erom ons onderscheidingsvermogen en onthechting voortdurend in praktijk te brengen.

We worden eraan herinnerd dat het denkvermogen het belangrijkste medium is waardoor het goddelijke leven zich kan uitdrukken: zoals het denken is, zo is ook het leven. Als het denkvermogen onzuiver is, dan zijn de gedachten dat ook, en zijn de handelingen verward. Een ongezuiverd denkvermogen zit vol hartstochten en verlangens, en heeft als belangrijkste oogmerk het vervullen daarvan. Zelfs de op zich 'goede' verlangens kunnen disharmonie veroorzaken en staan bevrijding in de weg. Als Arjuna in de *Bhagavad Gita* vraagt waarom de mens, zelfs tegen zijn wil, tot zonde gedreven wordt, als het ware door een geheime kracht hiertoe aangezet, zegt Krishna (in vers 37 van het derde hoofdstuk over de yoga van handeling): *Het is eerzucht, heerszucht, het is begeerte, het is toorn, voortspruitend uit de hoedanigheid van beweeglijkheid (rajas), niet te verzadigen, alles verdervend. Weet dat dat onze vijanden zijn...*

Een spiritueel leven begint met het onderwerpen van schadelijke lagere begeertes, die ofwel door passie (*rajas*), ofwel door lethargie (*tamas*) worden ingegeven. Vervolgens worden goedheid en *sattva* (reinheid, waarheid, harmonie) nagestreefd. *Sattva*, *tamas*

en rajas zijn de drie eigenschappen of hoedanigheden van de natuur. Alles in het leven, van het kleinste tot het grootste, van het nederigste tot het hoogste, de mens dus inbegrepen, bevat deze drie bestanddelen in verschillende gradaties. Tamas wordt vaak beschreven als traagheid of luiheid. Rajas, als het tegenovergestelde van tamas, wordt beschouwd als activiteit of hartstocht. Sattva is de tussenstaat van reflectie en rust. In de ideale situatie zou deze sattvische staat ons leven overheersen, omdat die leidt tot rust in het denkvermogen. Op het spirituele pad is het nodig om gewoonweg die gedachten terzijde te schuiven die ons vermogen tot geestelijk inzicht en onthechten in de weg staan. We voorkomen disharmonie, boosheid, ongeduld, gevoelens van superioriteit, en verlangens naar wereldse pleziertjes, maar brengen liefdevolle vriendelijkheid, bescheidenheid, tevredenheid en onbaatzuchtigheid in de praktijk en verlangen naar waarheid.

Na verloop van tijd ontstaat een hunkering naar bevrijding die de aantrekkingskracht van de zintuiglijke genietingen zal overstijgen. We vertrouwen op de heilige geschriften en brengen de leringen daarvan in praktijk. Lezen over, en luisteren naar heilige teksten is het begin van spiritueel onderzoek. Het gaat er vervolgens om dat we onze spirituele idealen ook ten uitvoer brengen.

Om onze verknochtheid aan zintuiglijke ervaringen te doorbreken moeten we inzien dat die niet heilzaam, maar zelfs 'giftig' zijn. Spirituele bronnen adviseren dan ook om ons te richten op tevredenheid. Dat zal leiden tot vreugde, mededogen, eerlijkheid, vrede en zelfcontrole of meester zijn over het zelf.

Voor de ziel zijn onze lichamen slechts tijdelijke voertuigen. Het leren om daarvan los te raken is het beginpunt op het pad naar bevrijding, de vrijheid van het wiel van dood en wedergeboorte. Geobsedeerd blijven door ons fysieke beeld, door macht, prestige of bezittingen brengt het gevaar met zich mee dat onze ware aard verborgen blijft. Word dus geen slaaf van je lichaam, van je zintuigen en je emoties! Dát is het begin van de reis naar vrijheid.

Spijtig genoeg besteedt de huidige westerse cultuur veel aandacht aan mode, aan bekend zijn en beroemd. Volgens mij leidt de gekte van het voortdurend en overal nemen van 'selfies' alleen maar tot vergroting van ons zelfbeeld: we lopen het gevaar een ijdele, trotse, opschepperige en onszelf beminnde samenleving te worden. Natúúrlijk is het belangrijk dat we ons lichaam verzorgen en voeden. Het is noodzakelijk dat we al het mogelijke doen om gezond en fit te blijven, maar we kunnen óók tot het besef komen dat ons innerlijke leven belangrijker is, omdat dat het deel is dat niet vergaat.

Wat is waarheid?

Dat is een belangrijke vraag, als je begint daarover na te denken. Ik wijs in dit verband graag naar *De Yoga-Sutra's van Patanjali*, vooral naar het eerste deel van het achtvoudige pad: de 'acht ledematen van yoga'. Allereerst de vijf 'yama's': aspecten van zelfbeteugeling of zelfbeheersing. 'Satya' is er één van: waarachtig zijn/niet liegen. De andere vier zijn geweldloosheid/geen leed berokkenen; niet-stelen/eerlijkheid; niet-sensualiteit/gematigdheid/kuisheid; geen bezit willen vergaren/vrij zijn

van hebzucht. Er wordt wel eens gezegd dat, als één van deze aspecten werkelijk serieus wordt beoefend, de andere dan op natuurlijke wijze zullen volgen.

Satya: hoeveel zinnen bevatten wel niet de woorden 'waar' of 'waarheid'? Hier zijn er twee: 'trouw zijn aan zichzelf' (in het Engels 'being true to oneself') en 'de waarheid, de hele waarheid en niets dan de waarheid'. Als men voor een rechtbank niet de waarheid spreekt, dan pleegt men meened en dat kan leiden tot gevangenisstraf.

Het denkvermogen kan ons werkelijk voor de gek houden en ons laten denken dat iets waar is, terwijl dat niet het geval is. We kunnen zo 'geprogrammeerd' zijn dat we vooruitlopen op gebeurtenissen: we zien wat we willen zien, en niet wat in feite plaatsvindt. We kunnen er dus eigenlijk niet op vertrouwen dat ons denken tot waarheid leidt. Als dat zo is, hoe kunnen we dan ooit waarheid kennen? Door logisch redeneren kunnen we natuurlijk tot enig begrip komen van de wereld om ons heen, maar om de werkelijke waarheid te leren kennen moeten we dieper het denkvermogen binnendringen, door stil te worden en te mediteren...

Vertellen we altijd de waarheid? Je zou zeggen dat we onszelf als waarheidsgetrouwe mensen beschouwen die niet opzettelijk onwaarheid spreken. Laten we echter altijd waakzaam blijven om niet onnadenkend te roddelen of geruchten te verspreiden. Ook zouden we voorzichtiger kunnen zijn door in onze omgang met anderen niet direct ons oordeel klaar te hebben en over te lopen van kritiek.

Het motto van de Theosophical Society is *Satyan nasti paro dharmah*, *There is no religion higher than truth*, *Er is geen godsdienst hoger dan waarheid*. Misschien zou de volgende formulering beter zijn: *Er is geen dharma* (wet, plicht, religie) *hoger dan waarheid*. Laten we waarheidsgetrouw leven: eerlijk, rechtdoorzee en open, en ons niet anders voordoen dan we werkelijk zijn, laten we trouw zijn aan onszelf.

Ik zie het leven van een theosoof als één van dienstbetoon aan anderen, op welke manier dat ook maar passend is. We hebben allemaal andere dingen te geven en verschillende manieren om dat te doen. Niemand van ons mag echter ooit denken superieur of beter te zijn dan een ander. Komt prestige of persoonlijke macht op ons pad, dan zouden we hiertegenover een houding van onverschilligheid kunnen aannemen, en gewoonweg onze plicht tegenover anderen blijven doen.

Vrijgevig zijn met onze tijd en energie zal vanzelf zijn eigen beloningen brengen. Laten we trouw zijn aan onszelf. Dit begrijpende en wetend wie we werkelijk zijn, doen we niet alsof we iets anders zijn dan slechts een dienaar van ons hogere Zelf. Wij zijn een geestelijke entiteit die tijdelijk in een fysiek lichaam verblijft dat wordt verzorgd, maar zeker niet aanbeden. Trouw zijn aan onszelf betekent het bestaan van het Ware Zelf te erkennen, de goddelijke essentie, die vonk van goddelijkheid die iedereen in zich heeft. Het doel van een stoffelijk lichaam en een leven op aarde is de ziel in staat te stellen om voort te gaan op het pad van vervolmaking.

Wat weerhoudt ons toch om vervolmaking te bereiken?

Het is ons onvermogen om onderscheid te maken tussen het werkelijke en het onwerkelijke. 'Maya' of begoocheling, dát staat onze inspanningen in de weg om in dit leven volmaaktheid te bereiken. Oosterse filosofie stelt dat alleen het Absolute bestaat, zonder variatie, meervoudigheid, zonde of gebrek. Maya veroorzaakt echter beperkingen in de uiterlijke omstandigheden. De hele wereld is het product van maya of, anders gezegd: illusie. Voor ons beperkte denken is dat een moeilijk te begrijpen concept.

Shankaracharya zegt dat maya deel uitmaakt van de drie guna's in de natuur, de drie staten van zijn: tamas/rust, rajas/beweging en sattva/evenwicht. Men zegt dat maya of illusie op zich niet kan worden waargenomen, maar dat men door nederig en waar onderzoek kan concluderen dat het bestaat. Zo zijn tijd en ruimte factoren van maya, net als de wet van oorzaak en gevolg. Maya kan alleen opgelost en ontzenuwd worden door kennis van het Absolute, van Waarheid.

Wat is de aard van het Zelf?

Het Zelf is het ware wezen dat eeuwig is. De aard ervan is gelukzaligheid. Gelukzaligheid is voor het Zelf zoals hitte voor het vuur, zoals kou voor het ijs. Alleen iemand die vrij is van gebondenheid aan het niet-zelf kan de gelukzaligheid van de Heer ervaren, die we kennen als Atman. Atman is niet geboren en sterft niet; Atman groeit niet, krimpt niet, en verandert op geen enkele manier. Atman is puur bewustzijn, onsterfelijk en onveranderlijk. Atman is de essentie van oneindige gelukzaligheid.

Hoe kunnen we onze ware aard ontdekken?

Dit kan door op drie manieren ons denken onder controle te houden en ze zijn alle drie nodig:

1. vermijd vulgariteiten die ingaan tegen de wetten van waarheid en goddelijke liefde
2. reguleer verlangens door sattva (reinheid, waarheid en harmonie) in praktijk te brengen
3. zuiver het intellect en streef naar goddelijkheid.

Als we de voortdurende cyclus van geboorte, dood en wedergeboorte echt willen beëindigen, moeten we leren om onderscheid te maken tussen het Zelf en het niet-zelf: ernaar streven om ons bewustzijn uit te breiden naar het niveau van het hogere Zelf, terwijl we verkeren in de alledaagse wereld. Alleen dan kan iemand de eigen ware aard leren kennen als sat (het zijn, het volstreckte, de ene werkelijkheid), chit (universeel bewustzijn) en ananda (gelukzaligheid).

Vertaald en bewerkt door Els Rijneker, deel 2 volgt in *Theosofia* december 2022

Adressen Theosofische Vereniging

Secretariaten van loges (l) en centra (c), (b) = met bibliotheek

- Amersfoort (l,b):** Bijeenkomsten: Burgemeester Penstraat 28, 3741 AH Baarn
Marian van der Pijl, M.Rossaartpad 8, 3813 CV Amersfoort
E-mail: amersfoort@theosofie.nl - 033 480 56 53
- Amsterdam (l,b):** Bijeenkomsten: bovenzaal Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
Contact: Mw. M. Polman - E-mail: logeamsterdamtyn@xs4all.nl
Website: amsterdam.theosofie.nl
- Apeldoorn (c):** Mw. M.W. Meek-Mennega, Burg. Tutein Noltheniuslaan 3
7316 BD Apeldoorn - E-mail: apeldoorn@theosofie.nl
055 522 19 83 - Website: apeldoorn.theosofie.nl
- Arnhem (l,b):** Bijeenkomsten: Boeksalon boven Boekhandel Hijman Ongerijmd,
Grote Oord 15, 6811 GA Arnhem
zij-ingang avonden: Varkensstraat 24, 6811 GA Arnhem
Contact: Ineke Vrolijk - E-mail: inekevrolijk@hetnet.nl
026 351 53 55 - Website: www.theosofieinarnhem.wordpress.com
- Assen (c):** Mw. B. Kicken-Bouman, Achterweg 23, 7874 TM Odoornerveen
E-mail: assen@theosofie.nl - 0591 78 53 32 of 06 28 47 91 27
Website: www.theosofie-assen.blogspot.nl
- Den Haag (l,b):** Bijeenkomsten: zaal naast de Vrij Katholieke kerk Sint Albaan
Rietzangerlaan 2A, 2566 SV Den Haag
Contact: Jan Willem Renssen - E-mail: tvndenhaag@gmail.com
Website: www.theosofiedenhaag.nl
- Groningen (l,b):** Marjan Snakenborg, Grote Kampen 7, 9481 JB Vries,
E-mail: theosofie_prov.groningen@outlook.com - 059 22 03 330
- Haarlem (c):** Contact: Georges van den Boom
E-mail: esoterie.kennemerland@gmail.com - 06 12 09 45 35
Postadres Vondellaan 14 - 2111CN Aerdenhout
- Leeuwarden (c,b):** Mw. J.H.E. de Grijs-Mulder, Lepeltjesheide 85
8471 WC Wolvega, 0561 61 40 67
- Naarden (l,b):** Ingmar de Boer - E-mail: naarden@theosofie.nl - 035 694 01 80
Website: naarden.theosofie.nl
- Nijmegen (c):** Bijeenkomsten: De Vuurvlieg, Tweede Oude Heselaan 179A - Nijmegen
Contact: Annette Leenders-Siebers - E-mail: nijmegen@theosofie.nl
06 58 95 90 23 - Website: www.theosofienijmegen.wordpress.com
- Roermond (c)** Contact: Joan Slagers - E-mail: theosofieroermond21@gmail.com
06 23 84 12 88 - Website: theosofieroermond.nl
- Rotterdam (l):** Bijeenkomsten: Proveniersringel 41, 3033 EG Rotterdam
Contact: Piet Peters - E-mail: info@theosofierotterdam.nl - 078 61300 03
- Utrecht (l,b):** Bijeenkomsten: Kruisstraat 307, 3581 GK Utrecht
Contact: Marijke Ahsmann - E-mail: secretarislogerecht@gmail.com
06 36 36 48 73 - Website: utrecht.theosofie.nl
- Zeeland (c,b):** Saskia Campert, Vrijheidslaan 10, 4484 RE Kortgene
E-mail: zeeland@theosofie.nl - 0113 85 42 43
Website: zeeland.theosofie.nl
Facebook pagina: Theosofie Centrum Zeeland
- Zwolle (l,b):** Bijeenkomsten: gebouw van de VKK te Zwolle, van 19.30 tot 21.30 uur
E-mail: Bijeenkomsten: Enkstraat 44 - 8012 TX Zwolle
Contact: Mw. C. Kerksen - E-mail: c.kerssen@online.nl - 06 41 46 97 67

Adressen België:

Antwerpen

Loge Antwerpen (l,b):

Witte Lotus (l,b):

Bijeenkomsten: Milisstraat 22, B-2018 Antwerpen
E-mail: loge.antwerpen@ts-belgium.be - 0032 476 87 99 68
Website: www.logewittelotus.be

E-mail: loge.witte.lotus@ts-belgium.be & info@logewittelotus.be
0032 486 63 19 97 & 0032 476 87 99 68

Open Paradigma (l,b): Website: www.openparadigma.org - Telefoon 0032 474 32 53 38

E-mail: open.paradigma@gmail.com

Brussel (l,b):

Bijeenkomsten: Geuzenplein 8, B-1000 Brussel

E-mail: info@ts-belgium.be

Gent

Tak Vrede (l):

Bijeenkomsten:

Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68, B-9030 Mariakerke

E-mail: tak.vrede@ts-belgium.be - Website: theosofiegent.be

Secretariaat, Uitgeverij en Theosofische boekhandel Adyar, Bibliotheek

Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam
Telefoon 020 676 56 72
E-mail: info@theosofie.nl
Website: www.theosofie.nl
Facebook:
Theosofische Vereniging in Nederland
Open:
woensdag t/m zaterdag
van 13:00 - 17:00 uur

Hoofdbestuur

Wim Leys (voorzitter)
06 3374 0008
Ingmar de Boer (vicevoorzitter)
Carrie Verhoeven (secretaris)
Frans Meijer (penningmeester)
Richard van den Boomen (lid)

Lidmaatschap

Contributie € 74,-
(incl. Theosofia)
gezinsleden € 37,-
(zonder Theosofia)

Aanmeldingsformulieren zijn bij het secretariaat verkrijgbaar of via de website.

Betalingen

t.n.v. Theosofische Vereniging in Nederland, Amsterdam
ING - IBAN:
NL31 INGB 0000 1919 10
BIC: INGBNL2A

Internationaal Theosofisch Centrum

Valkeveenselaan 19
1411 GT Naarden
035 694 5121
E-mail:
info@itc-naarden.org
Website:
www.itc-naarden.org

België

Geuzenplein 8
B-1000 Brussel
Sabine Van Osta (voorzitter)
0032 486 63 19 97
E-mail: president@ts-belgium.be

The Theosophical Society (Adyar)

The Theosophical Society (TS) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. De TS heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India, en is actief in zestig landen; de Theosofische Vereniging in Nederland is de Nederlandse afdeling van de TS. Om verwarring met andere theosofische groepen te voorkomen wordt in *Theosofia* achter de officiële naam 'The Theosophical Society' tussen haakjes '(Adyar)' vermeld.

The Theosophical Society (Adyar) bestaat uit studenten die bij iedere religie aangesloten kunnen zijn, of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging onderschrijven (zie achterkant omslag),
dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen,
dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging, dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen.

Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar waarheid.

Zij zijn van mening dat waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen.

Zij zien waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma dat wordt opgelegd door een autoriteit.

Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname.

Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen.

Zij zien elke religie als een uitdrukking van de goddelijke wijsheid.

Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om goddelijke wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals waarheid het doel is, is vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden.

Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde.

Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de wetenschap van de geest terug, door de mens te leren de geest te zien als zijn werkelijk zelf, en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan.

Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen, zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de TS bestuderen deze waarheden, en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Jonge theosofen bijeen juni 2022 op het ITC

De missie van de Theosophical Society (Adyar) is:

***Het dienen van de mensheid
door het ontwikkelen en verwerkelijken
van een zich steeds verdiepend inzicht
in de eenheid van alle leven, de tijdloze wijsheid
en spirituele zelf-transformatie.***

De doeleinden:

***Het vormen van een kern van de universele
broederschap der mensheid zonder onderscheid
van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.***

***Het aanmoedigen van de vergelijkende studie
van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.***

***Het onderzoeken van onverklaarde natuurwetten en
van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.***

Wilt u deze *Theosofia* digitaal bekijken ?

Scan de QR code hiernaast of ga naar

<http://www.theosofie.nl/tijdschrift-t/editie-2022/september-2022/>